

XIV

4

2004

**Štáb 3SAT
natáčil v Brně**

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

**Reprezentační ples
VUT v Brně**

**Vaňkovka se promění
v nákupní centrum**

**Evropská
zastavení v Londýně**

Obsah

- 3 ..... TECHNIKA V MNOŽNÉM ČÍSLE**
- 4 ..... VÍROVÁ TURBÍNA JE PŘÍSLIBEM PRO VYUŽITÍ MENŠÍCH VODNÍCH TOKŮ**
- 6 ..... PO REFORMĚ ZÍSKÁ STÁTNÍ PŘÍSPĚVEK NA UBYTOVÁNÍ VÍCE VYSOKOŠKOLÁKŮ**
- 8 ..... TŘETÍ SETKÁNÍ UNIVERZIT ZAPOJENÝCH DO PROJEKTU EURO-WASTE**
- 9 ..... STADION POD PALACKÉHO VRCHEM BUDE CENTREM DĚTSKÉ OLYMPIÁDY**
- 10.... CO SI O TOM MYSLÍTE?**
- 11.... VAŇKOVKA SE PROMĚNÍ V NÁKUPNÍ CENTRUM**
- 12.... MEZINÁRODNÍ KONFERENCE ZASTŘEŠENÍ BUDOV 2004**
- 13.... ZEMŘEL MIROSLAV „MIRKA“ SIGMUND, INŽENÝR, PODNIKATEL A VYNÁLEZCE**
- 14.... „PLOMAART“ – VÝSTAVA KLAUZURNÍCH PRACÍ V OPAVĚ**
- 16.... MEDAILE POLSKÉHO MINISTERSTVA PRO DOCENTA LUŽKA MIKULCE**
- 17 .... EVROPSKÁ ZASTAVENÍ V LONDÝNĚ**
- 18.... ŽIVOTNÍ JUBILEUM PROFESORA VLADIMÍRA PRECLÍKA**
- 19.... VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI HISTORIE VUT V BRNĚ – REKTOŘI**
- 20.... JAK ÚSPĚŠNĚ UPLATNIT MAJETKOVÁ PRÁVA AUTORŮ A NAKLADATELŮ**
- 21.... KNIHOVNICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM FAST – NEJVĚTŠÍ KNIHOVNA VUT V BRNĚ**
- 23.... INFORMACE**
- 25.... VĚDECKÉ SPISY NAKLADATELSTVÍ VUTIUM V ROCE 2003**
- 26.... NOVÉ UČEBNÍ TEXTY A PUBLIKACE**
- 27.... TELEVIZNÍ ŠTÁB 3SAT NATÁČEL NA VUT V BRNĚ**

Vydává: Vysoké učení technické v Brně, nakladatelství VUTIUM. Šéfredaktorka: PhDr. Jitka Vanýsková, tel.: 541 145 503, e-mail: vanysko@ro.vutbr.cz; vydání připravil: Mgr. Igor Maukš, tel.: 541 145 345, e-mail: mauks@ro.vutbr.cz.
Redakční kruh: Doc. RNDr. Petr Dub, CSc., Prof. Ing. Jiří Kazelle, CSc. (prorektor), PhDr. Alena Mizerová (ředitelka nakladatelství VUTIUM), Doc. Ing. Eva Münsterová, CSc. (FSI VUT), PhDr. Jitka Vanýsková (šéfredaktorka).
Grafický návrh: David Tieku. Sazba: Studio Arx, s. r. o. Adresa redakce: VUT v Brně, Antonínská 1, 601 90 Brno, fax 541 145 348, <http://www.vutbr.cz>. Tisk: Graphical, s. r. o., Brno.

Technika v množném čísle

Autorem dubnového editoriału je Mgr. Marek Pokorný, ředitel Moravské galerie v Brně. Marek Pokorný absolvoval Filozofickou fakultu UK v Praze. V letech 1992–1999 působil jako výtvarný kritik v denících Prostor a MF Dnes, 1999–2000 byl vedoucím kulturní rubriky časopisu Týden. Jako freelance kurátor připravil v polovině 90. let řadu menších výstav. Roku 1995 byl spoluzakladatelem časopisu Detail. Během roku 2003 externě připravoval výstavní dramaturgii Domu pánů z Kunštátu.

Bly doby, kdy jsem si slovo technika příliš těsně spojoval s pojmem technologie a vědy. Bylo to v osmdesátých letech, když jsem četl texty Martina Heideggera, který mě k smrti děsil svou apokalyptickou analýzou vědotechniky. Od té doby se leccos v našem myšlení proměnilo a jednoznačnost odsudků nahradily série ambivalentních distinkcí rozhodnutelných jenom v konkrétních souvislostech. Navíc jsem objevil uklidňující termín měkké technologie, v jejichž možnosti věřil náš předčasně zesnulý rodinný přítel, architekt a spisovatel Raymond Rehnicec. A tak nyní jako bytostný skeptik o něco optimističtěji hledím do budoucnosti: svět už sice nevrátíme do stavu pochybné nevinosti před Galileem a Newtonem, ani do starých dobrých časů, kdy pára udivovala svět, ale můžeme se stále pokoušet důsledky našeho vědění držet pod průběžnou kontrolou. Ale o tom jsem vlastně nechtěl psát. Chtěl jsem psát o jistotě.

Technika je totiž pro mě něco základního, něco, co máme v krvi, něco, nač nemusíme myslet, něco, čehož absence v našem životě vždy hrozí fiaskem, aniž ovšem jeho přítomnost zaručuje štěstí. Technika je podle mého soudu podmínkou jakékoli – řekněme úspěšné či seberozvíjející – existence. Není tedy jenom podmínkou správného řešení problému či „pokroku“, ale vůbec podmínkou (nutnou, nikoli dostačující, opakuji) tvoření či objevování (se) významu a smyslu. Ono řecké techné, specifická dovednost, zůstává základem dnešního pojetí či dnešního „podvědomého“ vnímání všeho, co si pod pojmem techniky umíme představit. Techniku tedy vnímám především jako dispozitiv plného života.

O jaké technice to tedy píšu? Ottův slovník naučný příznačně uvádí pod heslem technika na prvním místě, že jde o „činnost uměleckou či řemeslnou, zručnost neb umělost při provádění materiálních částí díla“. Teprve poté následuje technika zemědělská a až pak technika jako zkratka vysokého učení polytechnického. A tak na stránkách tohoto časopisu chci připomenout, že existuje něco jako technika bruslení, mluvíme o technice řízení, o dekonstrukci jako technice čtení textů, o technikách malby či o meditačních technikách. Mějme na paměti, že není technika jedna, ale že existují různé techniky, jež spojuje již zmíněné řecké techné. Mějme tedy na paměti techniku v množném čísle, řečeno s Vítězslavem Nezvalem. Technika jsou všechny naše dovednosti, jimiž vládneme automaticky, „bezmyšlenkovitě“, ale přitom s neustálou zpětnou vazbou, která nám říká, zda fungují a zda jejich prostřednictvím se dostáváme „za ně“ či dopředu, k cíli, k významu a smyslu.

Všichni, kdo tvoří svět kolem mne, svět, který obývám a užívám, jsou lidé, kteří ovládají jistou techniku, dokázali si osvojit dovednosti a znalosti, jež jsou pro mne v tuto chvíli už nedosažitelné. Plně je respektuji při vědomí, že mi nezbyvá než jejich technice a technikám důvěřovat. Co bych si ale vždycky přál jako člověk snad ovládající jiný typ technického vědění, je, aby lidé různých technik měli k sobě stejný respekt. A tady se trochu vracím k Heideggerově apokalypse: mohu pochybovat o tom, kam nás technika toho druhého vede, ale pouze s plnou vážností a respektem, jenž v tuto chvíli vůči kultuře a umění jako oborům vybaveným specifickými technikami poněkud schází, neboť na nich – zdánlivě – nezávisí naše pohodlí a budoucnost. Lidem obvykle nezbyvá, než věřit, že „technická technika“ funguje (kdo vlastně ví, proč stojí dům a letí letadlo a svítí žárovka a jede vlak a bliká počítač). Stejně nezbytné pro život si zaslouží i kultura a umění, které jsou centrem mého života. Uvěříte mi?

Marek Pokorný

Vírová turbína je příslibem pro využití menších vodních toků

Profesor Ing. František Pochylý, CSc., vedoucí Odboru fluidního inženýrství Viktora Kaplana Energetického ústavu FSI VUT v Brně, je přesvědčen, že vývoj vodních turbín ještě zdaleka nevyčerpal své možnosti a že tento obor má do budoucna velmi dobré perspektivy. Pan profesor, který v roce 1999 přišel s převratnou myšlenkou, jejíž úspěšná realizace znamenala vznik zcela nového typu turbíny, patří určitě k těm nejpovolanějším, kteří jsou k takové prognóze oprávněni.

Tím spíše, že se touto oblastí zabývá již téměř dvě desetiletí na VUT v Brně a předtím stejně dlouhou dobu působil v příbuzném oboru ve výzkumném ústavu čerpadel koncernu SIGMA v Olomouci. Za návrh vírové turbíny (je patentem FSI VUT v Brně) byl profesor Pochylý loni v listopadu vyznamenán Cenou ministryně školství, mládeže a tělovýchovy za výzkum 2003. Toto ocenění je udělováno za významný výsledek tvůrčí práce v badatelském nebo cíleném výzkumu.

„Neinformovaní lidé říkají, že obor vodních turbín nemá perspektivu, že vývoj vodních turbín byl ukončen, že už na nich není co řešit. Ale odborníci vědí, že je to přesně naopak. Turbíny ve vodních elektrárnách mají totiž unikátní schopnost během několika málo vteřin nastartovat z nulového na maximální výkon. A dnes se v elektrických sítích jedná především o zachování dynamiky, neboť dochází k velkým jednorázovým nárůstům spotřeby energie. Protože tepelné ani atomové elektrárny nejsou v tak krátkých intervalech schopny změnit svůj výkon, musí být k dispozici zdroje, které to dokážou. A jsou to právě vodní elektrárny, které jsou schopny dynamiku elektrických sítí udržet. Z tohoto pohledu je jejich úloha nezastupitelná,“ vysvětluje profesor Pochylý.

Podle něj jsou sice již velká vodní díla kromě Afriky a Asie ve světě postavena, ale pozornost je nyní zaměřena na jejich rekonstrukce. Ty by měly přinést vyšší pracovní rozsah vodních turbín. „Rekonstrukce se provádějí na kvalitativně nové úrovni. Nové hydrauliky se vyvíjejí na základě moderních poznatků o proudění za použití toho nejvyspělejšího softwaru. Přitom rekonstrukce budou trvat desítky let a stále se při nich budou řešit nově vznikající problémy. To znamená velkou perspektivu a také výzvu pro náš obor,“ říká profesor Pochylý.

Další pole působnosti pro budoucí rozvoj oboru vodních turbín nabízejí malé vodní toky se spádem od jednoho do tří metrů, což je většina evropských i světových řek. Pro velké elektrárny se vyvíjejí nové hydrauliky, ale malé toky zatím nejsou dostatečně využívány. Turbíny, které jsou doposud pro malé spády k dispozici, mají totiž buď velmi malou účinnost, nebo je jejich výroba příliš nákladná. Např. drahá Kaplanova turbína je při spádu nižším než 2,5 metru kvůli nízké účinnosti už ekonomicky nevýhodná.

„Přemýšleli jsme, jestli by se nedala vytvořit taková turbína, která by byla cenově přijatelná a pracovala s vysokou účinností.

Oběžné kolo vírové turbíny – detail

Kaplanova turbína potřebuje lopatkový rozvaděč, který přivádí vodu do oběžného kola tak, že má určitou obvodovou rychlost. Oběžné kolo zpracuje vodu tím způsobem, že do sací roury vytéká rovnoběžně s osou rotace. Rozvaděč je velmi složitý a prakticky také nejdražší součástí turbíny. V roce 1999 mě napadlo, že by tam rozvaděč vůbec nemusel být a že by turbína mohla pracovat na opačném principu. Voda by vstupovala do oběžného kola ve směru osy rotace a za ním by obíhala proti směru rotace kola. Takže do sací roury by vstupovala s určitou rotační složkou. Drahý a komplikovaný by se tak ušetřil,“ vzpomíná profesor Pochylý. Podle jeho slov mu k nápadu pomohla skutečnost, že nebyl svázán stereotypy myšlení lidí, kteří se vodními turbínami zabývali celý život, a také to, že přišel s určitými zkušenostmi z praxe v Sigmě.

Jenže myšlenka a její úspěšná realizace jsou dvě různé věci. Tím spíše, že mnozí odborníci vůbec nevěřili, že takový princip bude fungovat. Profesorem kolega z odboru Ing. Miloš Haluza, CSc., ale navrhl hydraulické řešení oběžného kola a první dvoulopatková vírová turbína tak mohla být v roce 2000 zkonstruována. Při jejím odzkoušení při spádu 2,5 m se ukázalo, že nejenže funguje, ale dosahuje účinnosti 86 procent, což nesvede žádná z dosud známých turbín. Navíc dokáže pracovat při vyšších otáčkách než Kaplanova a v mnoha případech tedy nepotřebuje ani převodovku, což představuje další úspory. A to ještě není

všechno. Vírová turbína také lépe odolává kavitaci, způsobující vytrhávání materiálu v místech sníženého tlaku.

Zcela nový typ turbíny bude již záhy vyzkoušen v provozních podmínkách. V Krásněvsi na Českomoravské vrchovině se již staví elektrárna, ve které budou instalovány tři vírové turbíny. Odborný tým kolem profesora Pochylého však již vyvíjí její novou variantu. Bude ještě levnější, protože turbína bude umístěna na voru s oběžným kolem těsně pod ním. To bude poháněno vodou čerpanou násoskou ústící pod jez, nad kterým bude vor ukotven. Cena této turbíny by neměla přesáhnout 300 tisíc korun. Množství vyrobené elektřiny bude samozřejmě závislé na spádu a průtoku vody, odhadovaný výkon je cca 300 kW. Na českých tocích by se mohlo uplatnit až několik set takových turbín.

Ovšem vírová turbína není jediným projektem, kterým se odborníci z Odboru fluidního inženýrství Viktora Kaplana zabývají. Vyvinuli například speciální fluidní trysku do ostříkovačů čelních skel automobilů, nebo celou řadu jednostupňových spirálních čerpadel – jedno z nich získalo v soutěži o zlatou medaili na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně druhou cenu. Pracovníci odboru navrhli také ventilátor o vysokém výkonu pro Elektrárnu Mělník, vyvinuli originální software pro komplexní analýzu teplárenské horkovodní soustavy Mělník – Praha a vyvinuli také nový typ čerpadla pro hasiče. Ve výčtu jejich aktivit by se dalo pokračovat ještě hodně dlouho.

Francisova turbína, výkon 580 kW, návrh pro firmu HYDROHROM, s. r. o. Návrh provedlo VUT v Brně, umístěna na lokalitě Hermon, Arménie.

Elektrárna Ivančice, dvě soustrojí přímoproudých turbín, výkon 160 kW, celkem 320 kW, přivaděč i turbíny navrhlo VUT v Brně.

„Na hospodářské činnosti a grantech získáme ročně takové množství finančních prostředků, které nám umožňuje pracovat na úrovni srovnatelné s evropskými univerzitami. Ovšem za předpokladu velmi úzké a nezištné spolupráce všech pracovníků odboru a bohužel také bez ohledu na jejich volný čas. Vysoké školy nemohou jenom chtít od státu peníze, ale musí je nějakým způsobem i vracet – dávat výrobní sféře výsledky svého výzkumu a vývoje, které může využít,“ říká profesor Pochylý. A spolupráce s výrobními podniky je na odboru opravdu velmi bohatá. Mezi jeho partnery jsou například: Sigma Lutín, Hydrosystém Olomouc, HTO Olomouc, ISH Olomouc, ČKD Blansko Engineering, Pražská teplárenská, Elektrárna Mělník, ETA Hlinsko, Papcel Litovel, KOMFI Lanškroun a dlouhá řada dalších firem. „Úzký kontakt s praxí je nesmírně cenný. Je to stálý zdroj inspirace, velmi motivuje a učí naše pedagogy, vědecké pracovníky i studenty zodpovědnosti,“ zdůrazňuje profesor Pochylý.

Připravil Igor Maukš

SUMMARY:

Professor Ing. František Pochylý, CSc., head of the Victor Kaplan Department of Fluid Engineering at the Institute of Power Engineering is convinced that the research of water turbines has by no means exhausted all the development avenues and is still facing good prospects. In 1999, Professor Pochylý came up with a revolutionary idea whose successful implementation gave birth to an entirely new type of turbine.

Po reformě získá státní příspěvek na ubytování více vysokoškoláků

Systém financování ubytování studentů vysokých škol se má po dlouhých letech diskusí od příštího roku radikálně změnit. Reforma, kterou chce v součinnosti s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR prosadit Studentská komora Rady vysokých škol (SK RVŠ), má spravedlivěji a také transparentněji rozdělovat dotace na ubytování. Na peníze ze státní dotace by v nově navrhovaném modelu mělo dosáhnout více studentů než doposud, kdy byly peníze přidělovány vysokým školám podle počtu lůžek, kterými na svých kolejích disponují.

Za posledních deset let se na našich vysokých školách zdvojnásobil počet studentů – studuje na nich více než čtvrt milionu posluchačů (z toho cca 210 tisíc v prezenčním studiu). Z nich pouze 71 tisíc, tedy zhruba jedna třetina, je ubytována na kolejích, a čerpá tak státní příspěvek. Ten, kdo koleje nedostal, si musí celé náklady na bydlení v místě studia platit ze svého. Podstatou reformy je přímé přidělení stipendia na ubytování studentům, kteří splní stanovená kritéria. Jednalo by se o více vysokoškoláků, než je skupina studentů majících to štěstí, že na kolejích bydlí dnes. Ovšem za současného stavu, kdy částka, která je v rozpočtu ministerstva určena na dotaci ubytování, je již po mnoho let konstantní (a nereaguje ani na rostoucí počet studentů, ani na inflaci), je zřejmé, že pokud bude rozdělena více příjemcům, bude nižší. Právě to je jedním z hlavních argumentů tábora odpůrců (označovaného také jako „kolejní lobby“) proti zavedení reformy. Kritici změny systému se rekrutují především z řad těch studentů, kteří ubytování na kolejích mají a obávají se, že za ně budou platit více.

Na smysl a některé aspekty připravované reformy financování ubytování našich vysokoškoláků se Události zeptaly předsedy SK RVŠ Mgr. Jiřího Nantla.

Změna je nevyhnutelná

U: Co vedlo Studentskou komoru k návrhu reformy?

Základní problém ve financování ubytování vysokoškoláků spočívá v tom, že současný systém je poslední pozůstatek systému financování vysokých škol, který se uplatňoval před rokem 1998. Důsledkem toho je, že státní dotace na ubytování a stravování se nezměnila již od roku 1994. Celých deset let tak stát dává na tyto účely stejnou částku. Se zvyšujícím se počtem studentů, rozšiřováním ubytovacích kapacit (i když nijak výrazným) se dotace na hlavu neustále snižuje.

Když porovnáme vývoj za období 2001–2003, tak pokles činí v absolutních číslech (bez inflace) 1 000 Kč na lůžko za rok (měsíčně pokles z 980 na 880 Kč). Kdyby tento trend pokračoval, tak za deset patnáct let dotace úplně ztratí smysl. Reformou chceme tento vývoj zvrátit. Z tohoto pohledu je změna nevyhnutelná. V konečném důsledku chceme však dosáhnout toho, aby se dotace začala zvyšovat. V současném modelu, kdy na kolejích

bydlí a dotaci čerpá menšina studentů, je však obtížné takovou změnu prosadit. V momentě, kdy stipendium na ubytování bude pobírat polovina studentů, tak oni sami budou mít zájem, aby jeho výše byla smysluplná. Takže to vytvoří i určité politické předpoklady pro prosazení jeho zvýšení.

U: Předpokládal jsem, že budete spíše hovořit o větší míře spravedlnosti nového systému.

Větší spravedlnost a transparentnost rozdělování dotace je samozřejmě stěžejním smyslem reformy. Je rozhodně spravedlivější udělat takovou konstrukci dotace, která půjde za studentem tam, kde chce studovat, a ne tam, kde jsou místa na kolejích. Vždyť koleje jsou mezi vysokými školami rozděleny velmi nerovnoměrně. Jsou školy se šesti tisíci studenty a třemi a půl tisíci lůžky a naopak univerzity, které mají pro 23 tisíc studentů k dispozici jenom čtyři tisíce míst.

Z hlediska studenta jde také o jeho svobodnou volbu výběru školy – nyní je do značné míry podmíněna i tím, kde dostane ubytování. O tom, že není správné, když nyní ten, kdo dostane koleje, může čerpat státní podporu, zatímco jeho méně šťastný kolega na ni nemá nárok a musí si platit drahý podnájem, určitě nemá smysl diskutovat. Současná nerovnost přístupu ke státní dotaci na ubytování je tak zdrojem nerovnosti i v přístupu ke studiu.

Reformou získají především studenti

U: *Kdo na reformě ztratí a kdo získá?*

Získají především studenti. Zatímco dnes čerpá státní dotaci 71 tisíc studentů, po reformě to bude 96 tisíc, tedy téměř polovina z posluchačů prezenčního studia. Ti všichni budou mít jistotu stipendia a budou se sami rozhodnout, do jakého způsobu ubytování ho investují. Samozřejmě že i na koleje (to dělají ostatně již nyní), i na privat si budou muset připlatit. To, že budou mít studenti větší možnost výběru, bude mít dopad i na ubytovatele, kteří se tak ocitnou v konkurenčním prostředí s ostatními, kdo poskytují ubytování. Měla by se tak zvýšit kvalita jejich služeb, která je mnohde velmi nízká. Vztah mezi studentem a ubytovatelem se změní na vztah zákaznický. A kdo ztratí? Ty školy, které mají v poměru ke studentům hodně lůžek, jako např. TU Liberec, UK Praha nebo VŠCHT Praha. To ukazuje i tabulka. Je třeba si uvědomit, že nyní na některých školách získá dotaci i student, který má bydliště ve vzdálenosti 30 kilometrů, a někde nestačí na získání kolejí ani dojezdová vzdálenost přes 200 kilometrů. To rozhodně nesvědčí o efektivním hospodaření se státními penězi.

U: *Pokud stipendium dostane více studentů, bude zákonitě nižší.*

Prozatím ano. Jak už jsem řekl, napřed musíme nový systém zavést a až potom pro něj získat více prostředků. Navíc se nejedná o tak velký rozdíl. Nyní je dotace 8 800 korun na lůžko ročně, podle nového systému by stipendista dostával 6 600. A to máme ještě neoficiální příslib MŠMT, že by celkovou dotaci na ubytování (nyní je 641 mil. Kč ročně) navýšila, aby minimální výše stipendia byla 7 tisíc korun. Je známo, že současná výše dotace 8 800 Kč nemá nic společného s reálnými náklady na lůžko. Její konstrukce není taková, že koleje propočítají náklady, určí se, kolik zaplatí student, a stát pokryje zbytek. Postup je takový, že od konstantní sumy se oddělí částka na stravování, a co zbude, to se podělí počtem lůžek. Víme, že na většině kolejí jsou náklady na lůžko nižší než dotace. Rozdíl potom školy používají na zvýšení dotace na stravování v menzách. Spočítali jsme, že průměrně si školy odkrojí z dotace na ubytování ve prospěch stravování 200 Kč měsíčně, a tak už se dostáváme na výši stipendia, kterou mají studenti dostávat po reformě. Křížení dotací na ubytování a stravování by mělo skončit, obě by měly být striktně odděleny.

Jde o dvě různé služby, které využívají různé skupiny studentů (stravování celostátně cca 20 %, ubytování 30 % všech studentů).

U: *Kdo z vysokoškoláků by měl na stipendium nárok?*

Každý, kdo je občanem ČR nebo členského státu EU a studuje v prezenční formě ve standardní době. Musí jít o jeho první studium nebo studium na něj navazující. Další podmínkou je, že nesmí mít trvalé bydliště v okrese sídla vysoké školy. Poslední kritérium je výsledkem legislativně-technických možností – nejsme schopni zjistit místo trvalého pobytu jinak než z matriky studentů a v ní je uveden pouze okres. MŠMT rozdělí dotaci podle těchto kritérií na jednotlivé vysoké školy, které potom samozřejmě mohou tato kritéria určitým způsobem modifikovat podle svých řádů schválených akademickými senáty. Součástí modifikace může být i metoda ověřování trvalého bydliště studenta.

U: *Kdy by měl být nový systém zaveden?*

Pracovní komise pro přípravu reformy na MŠMT doporučuje její zavedení od 1. ledna 2005. Principiálně je reforma připravena, nyní se pracuje na jejím technickém zabezpečení. Komise se sejde znovu v dubnu.

U: *Proti reformě vystupují i studenti, kterým by nový systém měl podle vás pomoci. Jaké pro to máte vysvětlení?*

Je to spíše otázka zájmů kolejních rad. Ty dokonce někde tvrdí, že zavedením reformy dojde k navýšení kolejného až o tisíc korun. Snaží se tak popudit proti reformě studenty. Studenti, kteří nemají dostatek informací a neznají trendy celkového poklesu úrovně financování ubytování, mají potom neoprávněné obavy ze zdražování kolejného. Dá se opravdu hovořit o lobby struktur kolem kolejních rad, které by reformou ztratily vliv při přidělování míst na kolejích. Znovu opakuji, že i když změna bude i bolet, je to jediná cesta, jak dosavadní nepříznivý vývoj ještě zvrátit.

Připravil Igor Maukš, foto Michaela Dvořáková

SUMMARY:

Beginning in next year, after years of discussions, the system of financing the university halls of residence should undergo a radical change. The reform should distribute the budgetary subsidies on student accommodation in a more just and transparent manner.

Třetí setkání univerzit zapojených do projektu Euro-Waste

Seminář vedl vedoucí projektu pan David Williamson.

Na VUT v Brně se sešli řešitelé mezinárodního projektu Euro-Waste, který probíhá v rámci programu Leonardo da Vinci a je financován z prostředků EU. Na projektu spolupracují čtyři univerzity: VUT v Brně, Staffordshire University (UK), National University of Ireland-Cork (IRL) a University of the Aegean (GR). Projekt je zaměřen na řešení problematiky odpadového hospodářství malých a středních průmyslových podniků s cílem vytvořit systém řízení podniku, který by přispěl ke snížení produkce průmyslového odpadu. Orientace řešitelů na odpadové hospodářství malých a středních podniků není náhodná, neboť právě ony vyprodukují 60–70 % veškerého průmyslového odpadu. Ukončení projektu a zveřejnění získaných poznatků je plánováno na leden 2006.

Od 22. do 24. března 2004 se na Centru vzdělávání a poradenství VUT uskutečnilo v pořadí již 3. partnerské setkání v rámci projektu Euro-Waste. Předchozí proběhla loni v březnu a červenci na půdě partnerských univerzit ve Velké Británii a Irsku. V Brně byly zastoupeny vedle hostitelské univerzity také zástupci všech partnerských stran. Setkání bylo rozděleno do dvou dnů.

Úvodem vedoucí projektu pan David Williamson, MSc, BA (The Staffordshire University), provedl hodnocení dosavadního průběhu projektu, který se soustředil zejména na analýzu systému řízení odpadů malých a středních firem vybraných průmyslových segmentů řešitelské země. V Brně byli řešitelé seznámeni s kvalitativním vyhodnocením dotazníkového šetření v jednotlivých partnerských zemích. Dále byl projednán časový a věcný harmonogram dalších aktivit (zejména jde o přípravu studijních

materiálů pro konzultační, tréninkovou a vzdělávací činnost ve spolupracujících firmách). Mezi partnery proběhla výměna zkušeností při získávání poznatků a plnění dílčích úkolů v projektu. Dále byla diskutována možnost případné další spolupráce mezi univerzitami po vstupu ČR do EU.

Závěrem bylo konstatováno, že projekt běží podle všech očekávání. Obsah brněnského jednání byl zahraničními spolupracovníky hodnocen pozitivně, kladně byla oceněna i organizace vlastního setkání.

Lenka Štěrbová, CEVAPO VUT v Brně

Redakci David Williamson odpověděl na několik otázek:

U: Co je smyslem projektu?

Cílem projektu je vytvořit soubor podkladových materiálů pro malé a střední podniky (ty představují devadesát procent všech evropských podniků) pro jejich činnost při nakládání s odpady se zaměřením na ochranu životního prostředí.

U: Jak se na programu podílejí jednotliví partneři?

Každý z partnerů projektu má svoje vztahy s malými a středními podniky. Irsko má hodně znalostí a zkušeností s implementací enviromentálních systémů, v Řecku jsou experti na odpadové hospodářství. Česká republika je zvláště důležitá, protože se právě začleňuje do EU, a je třeba analyzovat dopad tohoto připojení na otázky ochrany životního prostředí. Malé a střední podniky, které produkují odpady, by díky projektu měly získat informace, aby např. nemusely platit pokuty za porušování unijních norem.

U: Program je tříletý, jak bude dále pokračovat?

Program se rozvíjí podle svého časového harmonogramu. Průběžně vznikají ve vzájemné spolupráci všech čtyř partnerů materiály a určité diagnostické nástroje, které budou později použity pro vlastní řešení.

U: Jak se Vám líbí v České republice a v Brně?

Byl jsem u vás před šesti lety, a proto jsem byl zvědavý, k jakým změnám zde v souvislosti s přípravou na vstup ČR do EU došlo. S potěšením mohu říci, že jste dosáhli velkého pokroku.

Připravil Igor Maukš

Stadion Pod Palackého vrchem bude centrem dětské olympiády

Lehkoatletický stadion VUT v Brně Pod Palackého vrchem nebyl nikdy kompletně dokončen.

Uspořádáním II. letní olympiády dětí a mládeže byl pověřen Jihomoravský kraj. Na zajištění sportovní akce, která se uskuteční v červnu 2005 v Brně, spolupracují Jihomoravský kraj, město Brno, agentura Galant Brno, s. r. o., a Český olympijský výbor. Velmi významným způsobem se bude na průběhu olympiády podílet i VUT v Brně.

„Pořadatelé nás požádali o spolupráci v oblasti využití našich sportovních zařízení a rovněž jsme vyhověli jejich požadavku na zajištění ubytování a stravování účastníků olympiády. Čtyři a půl tisíce mladých sportovců ze základních a středních škol celé České republiky tak bude ubytováno v kolejích našeho kampusu Pod Palackého vrchem a budou se tam také stravovat. Kampus se tak stane malou olympijskou vesničkou, jak ji známe z olympiád dospělých,“ potvrdil kvestor VUT v Brně Ing. Jaromír Pěňčík.

I když se bude soutěžit i na jiných sportovištích (např. na Brněnské přehradě nebo v plavecké hale Za Lužánkami), nejvíce soutěží v celkem 18 olympijských odvětvích se uskuteční v univerzitním kampusu Pod Palackého vrchem. Centrem celé dětské olympiády pak bude zdejší lehkooatletický stadion, na kterém proběhne i zahajovací a závěrečný ceremoniál.

Stadion s tartanovou dráhou, který vznikl koncem osmdesátých let, nebyl nikdy dobudován do své konečné podoby. Proto také dnes slouží pouze tréninkovým účelům. Aby mohl stadion poskytnout olympiádě potřebné zázemí a sloužit jejímu důstojnému průběhu, je třeba ho nejprve zrekonstruovat a dostavět.

„Nechceme však, aby dostavba byla samoučelná jen pro tuto jedinou akci, ale aby stadion sloužil i v budoucnu sportovní veřejnosti pro pořádání lehkooatletických závodů minimálně republikové úrovně. Možná pak nebude třeba budovat v Brně další tartanovou dráhu, o které se uvažuje na stadionu na Srbské,“ poznamenal kvestor Pěňčík.

Protože v případě obnovy stadionu Pod Palackého vrchem se jedná o širší veřejný zájem, předložilo VUT v Brně svůj investiční záměr rekonstrukce a dostavby sportoviště ve výši 11,1 milionu korun ministerstvu školství. Jihomoravský kraj již pro tento účel schválil příspěvek čtyři miliony, město Brno dá dva miliony, MŠMT by mělo uvolnit také čtyři miliony a zbylých 1,1 milionu korun uhradí ze svých zdrojů VUT v Brně. „Náš příspěvek půjde především na úhradu projektu a na obnovu tartanové dráhy. Investiční záměr dále počítá s částečným zastřešením tribuny, úpravou ochozů, vybudováním kabin pro rozhodčí a sociálních zařízení pro diváky a také s vybudováním příjezdové cesty. Rekonstrukci stadionu chceme zahájit letos po prázdninách, aby mohla být ukončena v březnu příštího roku,“ doplnil kvestor. Za zmínku určitě stojí, že pod lehkooatletickým stadionem chce VUT v Brně v horizontu do dvou let nákladem 60 milionů korun zahájit výstavbu víceúčelové sportovní haly.

Igor Maukš, foto Michaela Dvořáková

Počítá se i s částečným zastřešením tribuny.

Co si o tom myslíte?

Na názor na přeměnu areálu Vaňkovka na obchodní centrum a s tím související demolicí několika bývalých továrních hal se Události zeptaly Ing. arch. Petra Hurníka z Ateliéru urbanistické tvorby Fakulty architektury VUT v Brně. Pedagog, který před dvěma lety v Brně inicioval založení Společnosti ochránců města, se zúčastnil i studentského smutečního pochodu a symbolického pohřbu Vaňkovky v den položení základního kamene novostavby nákupního centra.

Josef Topol v rozhovoru s Karlem Hviždálou v příloze Hospodářských novin „Vikend“ (12/2004) vzpomíná na výslech na StB v Rakovníku za totáče: „Pane Topol, víte asi, proč jsme si vás přivezli. Já na to: Nevím, to mi snad řeknete sami. Oni: Víte snad, co je dneska za den? Já: Vy myslíte tu okupaci. Oni (rozzlobení): My tomu říkáme internacionální bratrská pomoc!“ Hviždala to komentuje jako „klasickou ukázkou zneužitého jazyka, kdy řeč neslouží k pojmenování skutečnosti, ale k jejímu zamlžování, k zakrývání skutečnosti“.

Text „Vaňkovka – příběh se šťastným koncem?“ (podepsaný stejnojmenným občanským sdružením 17. 3. 2004) v závěru uvádí, že „Vaňkovka přináší do 21. století poselství tvořivosti a lidské spolupráce“... Kterýsi volený zastupitel města v reakci na studentský smuteční průvod minulý týden v rádiu prohlásil, že proti velkým stavbám se vždycky protestovalo a že politická hnutí protestující proti všemu (např. zelení) neuspěla přece s takovým programem ve volbách...

Můj názor především zní: Vaňkovka měla být jakožto památka zachována a zbourání tří z pěti jejích objektů představuje významnou ztrátu pro stavební kulturu města. Můžeme diskutovat o úrovni současné architektury, ale demolice památky je trestný čin. Je to ztráta zbytečná, šlo přece o tovární haly s víceúčelovým použitím a ohleduplná rekonstrukce mohla být levnější, než by kdo čekal. Je to však také ztráta nenahraditelná, protože ji neumíme odčinit. Demolice je krok nevratný, duše domu opírající se

Slavný Tacheles v Berlíně zachránili squatteři v devadesátých letech před demolicí, dnes se bude obnovovat.

o jedinečné materiály, detaily, barevnost, jejich paměť případným znovupostavením už nikdy nebude obnovena plně. Je to také „krok mimo“, v Evropě se památky nebourají.

Ačkoli se s výstavbou shopping-mallu pojí urbanistická rizika, jako monofunkčnost obrovské haly zabírající celý blok, jen málo vstupů dovnitř a tím zneatraktivnění okolních ulic (jen si představte, jak to tam bude vypadat večer, až se brány mallu včetně parkingů uzavřou), cítím potřebu zopakovat, že neprotestuji proti stavbě samé, ale proti způsobu, jakým se chová ke svému okolí. Několik desetiletí stavební uzávěry a vlastnické vztahy narušené válkou a totáčem ohrožily vitalitu celé čtvrti „za nádražím“, nejen Vaňkovky. Tesco po desetiletí zvenku připomíná Černobyl, myši díru nahradila krysí, rozbahněné trávníky, parkoviště, houštiny klečí. Provizorium, nebo temný záměr? Jako bychom při chůzi po městě neviděli kolem sebe. Opravdu, na agresivitu patriotů si v Brně nikdo nemůže stěžovat.

Po mezinárodní soutěži na „Jižní část centra“ (1992/1993) mohly být věci obráceny k lepšímu, na Trnité a Úzké stálo ještě jedenáct domů velkoměstského měřítká se secesními, klasicistními a novorenesančními fasádami a bez diskuse kompetentní porota nabídla městu koncept obnovy. Stačilo dostavět proluky. Jako ale dobrými předsevzetími je dlážděna cesta do pekla, regulační plán (po mezinárodní soutěži dostal zakázku nikoli vítěz, ale úředník magistrátu) „zjednodušil“ parcelaci do velkých bloků a pro město nezbytná rozmanitost byla chráněna jen funkční regulací (smíšená „funkce“ má obsahovat také určitý podíl ploch bydlení). Riziko. Město mohlo rozprodat domy. Investovalo však desítky milionů, nejprve vystěhovalo těch několik málo obyvatel, kteří na Trnité zůstali, pak zbořilo domy a nakonec koupilo továrnu. Je otázka, jak se vynaložené peníze prodejem mnohohektarového pozemku (na stavbu mallu) zhodnotily. Prostým dělením zjistíme, že plánovaný přesun nádraží zhodnotí každý metr čtvereční šedesátihektarového „Jižního centra“ cca padesátí tisíci korunami (včetně Tesca, shopping-mallu, autobusového nádraží nebo dalších desítek hektarů opuštěných „parků“). Nádraží je nutno přesunout, o tom není sporu. Jak se však takové „zhodnocení“ projeví v obrazu města, v jeho ekonomice, v místě na kulturní mapě Evropy? To zůstává bohužel nadále mimo diskusi.

Ten Hviždálův rozhovor se jmenuje „Jazyk je stav duše“...

Vaňkovka se promění v nákupní centrum

Osud historické Vaňkovky v centru Brna se definitivně naplnil. Dne 17. března byl za účasti brněnského primátora Petra Duchoně položen základní kámen k nákladné přestavbě ojedinělé technické památky z období industriálního rozkvětu jihomoravské metropole v obchodní centrum Galerie Vaňkovka. Již předtím však byly tři z pěti průmyslových hal bývalé továrny, situované na atraktivních pozemcích mezi hlavním vlakovým a autobusovým nádražím, zbořeny. Investory projektu za 100 milionů euro (cca 3 miliardy Kč) jsou německé HGA Capital, společnost skupiny HSH Nordbank, a skupina ECE. V rukou firmy ECE Projektmanagement spočívá také generální plánování, pronájem a dlouhodobý management nákupního centra.

Přes několik let trvajících úsilí příznivců průmyslové památky se nepodařilo ojedinělý areál zachovat a využít jej pro město takovým způsobem, při kterém by nedošlo k demolici cenných objektů (investor chce do nové stavby začlenit pouze části bývalých továrních hal). Představitelé města obhajují své rozhodnutí absencí finančních prostředků, které by si revitalizace zchátralého areálu vyžádala. Ty by se podle odhadů radnice pohybovaly kolem jedné miliardy korun.

„Město Brno se dostalo ke zdevastovanému areálu až v roce 1998 v důsledku privatizace společnosti Zetor, původního vlastníka Vaňkovky,“ uvedl primátor při poklepu na základní kámen. Připomněl, že město muselo zaplatit nejprve zhruba 36 milionů

korun, nicméně než se stalo skutečným vlastníkem, vyšly najevo další pohledávky vážnoucí na Vaňkovce ve výši 600 milionů. Proto také podle primátora dochází k revitalizaci Vaňkovky až nyní.

Jiný názor na výstavbu Galerie Vaňkovky přišlo vyjádřit během slavnostního zahájení několik desítek mladých lidí, mezi kterými byla i řada studentů architektury na VUT v Brně. Transparenty s nápisy Brno vrahem Vaňkovky, Sbohem, Vaňkovko, a také symbolická rakev nenechávaly nikoho na pochybách o tom, co si o rozhodnutí brněnských radních myslí.

Otevření nového nákupního centra, které je prvním projektem ECE v České republice, se plánuje na první polovinu příštího roku. Na výstavbě má pracovat až tisíc lidí, další tisícovka stálých pracovních míst vznikne po otevření. Ve dvou podlažích Galerie Vaňkovky bude pod prosklenými stropy 37 000 metrů čtverečních (dvojnásobek plochy Olympie) 130 specializovaných obchodů.

Podle manažerky projektu Ireny Magurové je již přibližně 70 procent plochy pronajato. „Spoustu zájemců už musíme odmítat, na zdejší poměry je to neobvyklé. Galerie nabídne návštěvníkům spojení příjemného s užitečným. Díky propojení různých prodejních odvětví budou moci zákazníci nakoupit všechno, co je potřeba pro život i zábavu. Nakupování si budou moci zpestřit různými kulturními a zábavními akcemi, které pro ně připravíme. ECE zajišťuje různorodé akce jako koncerty, výstavy a sportovní podniky,“ řekla manažerka. Podle ní vytvoří četné kavárny a restaurace v nákupní galerii oázu klidu a zároveň ohniska společenského života. Investoři chválí centrální polohu objektu – 285 000 lidí bydlí v okruhu do 15 minut autem a přibližně 1,2 milionu obyvatel Brna a okolí se tam dostane do 45 minut. K dispozici návštěvníkům bude tisíc nových parkovacích míst.

Igor Maukš

SUMMARY:

The fate of the historic Vaňkovka in the centre of Brno has been fulfilled. On 17th March, in the presence of Mr Petr Duchoň, Mayor of Brno, a foundation stone was laid for the reconstruction into a Galerie Vaňkovka shopping centre of this unique engineering monument that witnessed the South Moravian capital's industrial boom.

Mezinárodní konference zastřešení budov 2004

Ústav pozemního stavitelství FAST VUT v Brně uspořádal 10. a 11. března 2. ročník mezinárodní konference zaměřené na problematiku zastřešení budov. Podle účasti odborníků je zřejmé, že si akce nejen našla svoje místo v kalendáři plánovaných vzdělávacích programů ČKAIT, ale především umožnila předávání a získávání nejnovějších poznatků praxe a výsledků a dílčích výstupů vědy a výzkumu. Je možné konstatovat, že komerční a společenské setkání zainteresovaných odborníků – projektantů, zástupců stavebních firem a akademické obce – slouží k vytváření jejich pracovních kontaktů.

Zastřešení budov je jednou ze stavebních konstrukcí, jejíž návrh i provedení vyžaduje odborné znalosti z více stavebních oborů. Efektivní návrh i provedení střešní konstrukce je o to náročnější, že musí splňovat požadavky vyplývající také z plnění její další funkce, a to ochrany stavby před povětrnostními vlivy. Proto je zastřešení budov předmětem zájmu – počínaje volbou vhodné konstrukční soustavy, tvaru a architektonického vzhledu při respektování statického posouzení, zákonů stavební fyziky, uplatňování vhodných materiálů a současně dodržování technologie provádění.

Tyto skutečnosti dávají podnět k realizaci setkání, která podporují spolupráci fakulty s profesními a odbornými firmami a organizacemi při výměně informací ve specializovaných oborech a odvětvích. Iniciativu při organizování podobných akcí se ujal pod vedením doc. Ing. Milana Vlčka, CSc., Ústav pozemního stavitelství jako odborné pracoviště Fakulty stavební VUT v Brně. Záštitu konferenci poskytl děkan prof. RNDr. Ing. Petr Štěpánek, CSc.

Jednání konference se uskutečnilo v nově rekonstruovaných prostorách FAST s využitím vybavení audiovizuální přednáškové posluchárny. Jednání probíhalo v jednotlivých sekcích, rozdělených podle dílčích témat:

1. Konstrukční a architektonické řešení střech
2. Střešní pláště plochých a šikmých střech

3. Kompletační a doplňkové konstrukce střech

4. Sanace střech

Po každé přednášce následovala diskuse a doplňování informací, které probíhalo i následně v přísálí, kde byla vyhrazena místa pro jednotlivé prezentující se firmy. Všechny podané přednášky byly otištěny a vydány v plném znění ve Sborníku příspěvků.

V řadě příspěvků byly prezentovány exaktní metody navrhování a posuzování střešních pláštů, modelování konstrukčních soustav a kritických detailů. Normové, ale i naměřené (in situ) fyzikální hodnoty byly podkladem pro modelování složitých úloh zkoumání vedení tepla v konstrukcích, povrchových teplot, prokazování prostupu tepla, difúze a kondenzace vodní páry.

Z těchto příspěvků vyplynula opět skutečnost, že vždy je primární myšlenka návrhu střechy jako celku v souladu jednotlivých prvků – to je volba a návrh konstrukční soustavy, tvaru, skladby a pořadí vrstev atd. nejen z hlediska technického a uměleckého, ale i filozofického.

Na konferenci byly předneseny příspěvky nejen vysoce odborné, ale i zajímavé, které je možné zobecnit. Za důležitý výsledek konference je možné považovat náměty pro projektanty i prováděcí firmy z hlediska eliminace možných chyb.

Při hodnocení konference je možné konstatovat, že se setkala se zájmem odborné veřejnosti. Její konání bylo umožněno na základě dlouhodobé spolupráce a za předpokladu poskytnutí finanční podpory od významných firem, které na podobných akcích mají zájem především z důvodu řešení technických problémů a výměny informací.

Sborník, který obsahuje všechny podané příspěvky, lze získat na Ústavu pozemního stavitelství FAST VUT v Brně, Veveří 95, tel. 541 147 401.

Ing. Jan Škramlík, foto Ing. Ondřej Fuciman

SUMMARY:

On 10th and 11th March, the BUT Institute of Building Construction held a second international conference on problems of building roofs. Judging by the presence of experts, this event has not only found its place in the plan of educational programmes of the Czech Chamber of Authorised Engineers and Technicians Active in Construction Business, but also provided a forum for exchanging the latest practical experiences and research results.

Zemřel Miroslav „Mirka“ Sigmund, inženýr, podnikatel a vynálezce

Miroslav Sigmund, CE, FIMechE, CCMI, Dr.hc
* 10. 3. 1907 Lutín
+ 4. 3. 2004 Newcastle upon Thyne

Miroslav Sigmund se narodil 10. března 1907 v Lutíně na Moravě. Jeho dědeček v roce 1870 založil firmu pod jménem Sigma pumpy. Miroslav promoval jako strojní a elektro inženýr na České vysoké škole technické v Brně v roce 1930.

Jako poručík u technických podpůrných služeb československé stíhací letky absolvoval vojenskou službu a pak se roku 1932 vrátil do rodinné firmy. V témže roce se oženil s Hubertou Annou Zlatohlávkovou, která ho po celou jeho další životní dráhu podporovala. Měli dvě dcery: Blanku Miroslavu Evu (1934–1999) a Helenu Dianu Frances (* 1944).

Poprvé navštívil Sigmund Británii v roce 1937. Protože se tehdy schylovalo k válce, britská vláda zřídila zvláštní obranný rozpočet na výrobu čerpadel do hasičských stříkaček. Sigmund předložil návrh na zřízení továrny na výrobu kompaktních vysoce výkonných odstředivých čerpadel, původně vyvinutých v Lutíně, a vláda mu nabídla kontrakt. Ten byl sice spojen s nemalou rizikem, ale pustil se do něho a nakonec byl úspěšný. V roce 1938 se usadil v Anglii se svou ženou Hubertou a čtyřletou dcerou Blankou. V srpnu 1939 už osazenstvo jeho továrny čítalo 420 pracovníků a prvních 3 000 čerpadel bylo dodáno hasičským sborům, aby se mohly vybavit pro blížící se válku. Sigmundův nejstarší bratr Jan ho z domova v Československu podporoval. (Jan byl během heydrichiády popraven.)

Během roku 1938 si uvědomil, že bude muset okruh svých zaměstnanců rozšířit o zručné řemeslníky, techniky a specializované inženýry. Proto pod názvem Apprentice Training Scheme (ATS) zřídil učňovský program, díky kterému dostali mladí chlapci po ukončení základní školy příležitost získat odborné vyučení. Po skromných začátcích brzo učňovským programem továrny začaly proudit davy mladých mužů a mnohé z nich měl pod dohledem sám Sigmund.

V roce 1940 začala firma Sigmund Pumps vyrábět součástky pro známý lehký kulomet Bren a zaměstnávala skupinu inženýrů a řemeslníků, kterým se podařilo uprchnout z továrny Bren v Československu. V roce 1945, po skončení války, byla původní rodinná firma v Československu znárodněna a pokračovala dále pod názvem SIGMA.

Na začátku studené války si vláda Spojeného království uvědomila potřebu moderní vysoce mobilní čerpací jednotky pro hašení požárů a zásobování pitnou vodou v případě nukleárního

útoku. Výsledkem bylo hasicí zařízení Green Goddess (5 000), které bylo vybaveno čerpadly Sigmund.

Na jedné ze svých obchodních cest Sigmund ve Švýcarsku narazil na konstrukční návrh kompaktního bezucpávkového odstředivého čerpadla pro ústřední topení. Okamžitě rozpoznal jeho možnosti a opatřil si výrobní práva. Tento alternativní systém (známý pod názvem Thermopak) používá měděné potrubí o malém průměru (12 mm nebo ještě méně), kompaktní kotel a radiátory se štíhlým profilem a dá se snadno instalovat do téměř každého domu. V roce 1954 založil samostatnou firmu International Boilers & Radiators Limited, která Thermopak spolu s novým typem ocelových lisovaných radiátorů se štíhlým profilem prosazovala na trh. V roce 1963 už měla čtyři sta zaměstnanců.

V té době už bylo Sigmundovi 58 let, ale při svém aktivním životě neměl na odpočinek ani pomyšlení. Začal jako poradce, v roce 1965 koupil společnost Combined Optical Industries Limited (COIL), která sídlila ve Slough v hrabství Berkshire, a stal se jejím ředitelem. Sigmund vytvořil trh pro plastické kontaktní čočky. V roce 1974 ve svých 67 letech z firmy COIL odchází na odpočinek. Když ji přebíral, byla na pokraji krachu a on z ní udělal dynamickou a úspěšnou společnost, kterou doprovázely ty nejlepší reference.

V roce 1991, po celých 40 letech, obdržel pozvání do Československa, aby tam navštívil strojírenský podnik Sigma. Sigmundovy zkušenosti s budováním firmy od skromných začátků až po světovou třídu se staly neocenitelnými pro obnovenou firmu Sigma v Lutíně. V roce 1993 mu městský úřad v Lutíně udělil čestné občanství. Pátého prosince 2002 byla jeho profesní kariéra korunována udělením čestného doktorátu na VUT v Brně, jeho alma mater, za světové úspěchy ve své profesi.

(red)

SUMMARY:

Miroslav „Mirka“ Sigmund, engineer, entrepreneur, and inventor has died. Miroslav Sigmund was born on 10th March 1907 in Lutín, Moravia. In 1870 his grandfather established a Sigmund Pumps company. Miroslav graduated in mechanical and electrical engineering from the Technical University in Brno in 1930.

„plomaART“ – výstava klauzurních prací v Opavě

V opavském Domě umění vystavovali od 2. března do 11. dubna 2004 své klauzurní práce studenti Ateliéru sochařství II Fakulty výtvarných umění VUT v Brně. Díla prezentovaná na výstavě „plomaART“ vznikla jako výsledek úspěšné spolupráce s hodonínskou firmou PLOMA vyrábějící ploché dřevěné materiály – překližky, laťovky a dřevotřísky. Samotná výstava se mohla uskutečnit díky finančnímu grantu, poskytnutému prorektorem pro studium a záležitosti studentů doc. RNDr. Miloslavem Švecem, CSc.

Práce Ateliéru sochařství II je podle jeho vedoucího akademického sochaře Jana Ambrůze orientována na skutečnost materiálovo-prostorovou. „A to nejen proto, že se nám prostoru dlouho nedostávalo, stejně tak jako materiálu, nemluvě o technickém zázemí... Za těchto podmínek bylo definování specifikace ateliéru velmi obtížné. Přesto dnes mohu říci, že jsme se jí velmi přiblížili,“ říká docent Ambrůz.

Ateliér od začátku hledal řešení svých realizačních problémů mimo prostor školy. „Obraceli jsme se na prostředí konkrétní činnosti, z něž bylo možné čerpat nejen materiál, ale i jiné podněty. Ze mne se stal vlastně manažér, který vedle své pedagogické práce zajišťuje i materiál pro tvorbu a realizační prostory,“ pokračuje Ambrůz.

V minulosti tak už ateliér např. spolupracoval s cihelnami v Modřicích, Šlapanicích a Jirčanech. „Ve šlapanickém Tondachu nás pustili přímo do provozu. Naši studenti tam mohli ode-

Viera Sobková – z cyklu Tělo-geometrie

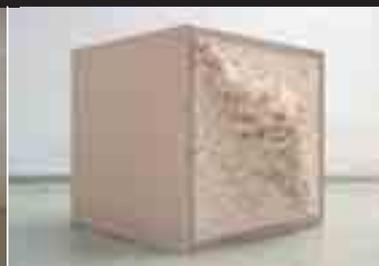

Martin Šmíd – Bez názvu

bírat hlinu přímo z linky... Student Vladimír Novotný v jirčanské cihelně dělal svou diplomovou práci. Podobným způsobem jsme pokračovali ve spolupráci i s firmou YTONG, kdy klauzurní práce vytvořené z jejich výrobků byly předloni vystaveny ve dvoraně Centra VUT na Antonínské ulici,“ doplňuje asistent ateliéru MgA. Pavel Korbička.

Na podzim loňského roku navázal ateliér kontakty s firmou PLOMA Hodonín. „Pro letošní ročník klauzurních prací jsme tak mohli uvažovat o větších objektech ve spojení s modulovostí materiálu. Překližka je pro to svým způsobem ideální. Má ještě jakousi určitou míru – pro stavebnictví, architekturu, a tudíž i pro člověka, ale zároveň ho přesahuje, a to jsem bral jako výzvu. Letošní rok klauzur je tedy ve znamení modulu 250 x 125 cm. I když formátová totožnost se může zdát ve své monotónní nekonečnosti deprimující, nudná a neinvenčně prázdná až plochá a hlavně neaktuální... Tento stav je pro mne ideálním východiskem, impulzem k hledání podnětů pro výtvarnou činnost. Záleží tak jen na studentech, s jakou invencí příležitost využijí,“ vysvětluje Ambrůz.

Studenti ateliéru navrhovali své projekty po předchozí exkurzi v provozu továrny, kde se mohli seznámit s výrobní technolo-

gií. Na jejich základě byl potom objednan materiál pro realizaci návrhů. První ročník pracoval se zadáním: Hlava – portrét, druhý ročník měl zadání: Geometrie těla. Vyšší ročníky zpravidla nemají zadání, studenti pracují volně se svými tématy, svou vlastní invencí. Téma podle Ambrúze však bylo určeno především materiálem – s možností využít celé jeho spektrum – od výchozí suroviny, kterou je kláda, přes primárně zpracované dýhy až po finální modul překližky nebo také např. i odpadní piliny.

Pro opavský Dům umění byly navrženy instalace, které reagovaly na konkrétní atmosféru a prostorové podmínky této výstavní prostory. „Potěšilo mne, že jsme se do toho prostoru trefili. Objekty – instalace se konfrontují nejen mezi sebou, ale reagují, někde více, někde méně, na podněty konkrétních prostor galerie. A právě tato prostorová uvědomělost – uvědomění si prostorových souvislostí (čímž možná navazujeme na výuku v ateliéru Socha-prostor-instalace prof. S. Kolíbala na pražské AVU let 1990–1993) – je pro výuku v Ateliéru sochařství II klíčová. Těší mne, že na výstavě nejsou z tohoto pohledu hluchá místa, že je výstava vyvážená vůči prostoru, ale i obsahově, že to prostě vyšlo.“

Vedení ateliéru by výstavu v budoucnu chtělo představit i v Hodoníně. „Myslíme i na Brno, kde uvažujeme o Špilberku

Jan Krtička – Celková instalace

Radka Pavelová – Hlava-portrét

nebo Uměleckoprůmyslovém muzeu Moravské galerie. Nejdříve ale chceme dát dohromady propagační materiál včetně katalogu,“ přibližuje další plány Pavel Korbička.

Připravil Igor Maukš

SUMMARY:

In the House of Arts in Opava, a „plomaART“ exhibition took place from 2nd March to 11th where works were on display by the students of Sculpture Studio II of the BUT Faculty of Fine Arts. The exhibition is the result of a successful co-operation with a company supplying flat wooden blocks used by the students for their sculptures.

Medaile polského ministerstva pro docenta Lud'ka Mikulce

Ministerstvo školství Polské republiky udělilo doc. Ing. Lud'kovi Mikulcovi, CSc. (Fakulta podnikatelská) pamětní medaili jako ocenění jeho zásluh o rozvoj třicetileté spolupráce mezi VUT v Brně a Univerzitou M. Kopernika v Toruni. Významné ocenění bylo předáno při svátku univerzity k 531. výročí narození Mikuláše Kopernika 19. února 2004 v Toruni. Oslav výročí se kromě celé akademické obce univerzity zúčastnili i významní představitelé krajů, marszałek sejmu, prezident města, zástupci církve, velení armády a další představitelé politického i hospodářského dění v centrálním Polsku.

Významnou událost uvedl rektor UMK v Toruni prof. Dr. hab. Jan Kopcewicz za účasti senátu UMK, rektorů řady polských škol a ostatních představitelů univerzity.

V rámci oslav byla předávána státní vyznamenání Kříže rytířského obrození Polska, Zlatého a Stříbrného kříže za zásluhy, Medaile ministerstva školství Polské republiky a Medaile za zásluhy o rozvoj univerzity. Doc. Mikulec, který medaili převzal z rukou marszałka sejmu a rektora, je teprve druhým zahraničním spolupracovníkem univerzity, kterému byla udělena.

Kontakty doc. Mikulce s Polskem začaly již v jeho prvním zaměstnání ve Žďárských strojírnách, kdy v roce 1963 vedl skupinu pracovníků externích montáží při dodávkách válcovací linky do Huty Lenina u Krakova. Po nástupu na VUT v Brně (Ústav teorie a metod řízení) se v Toruni setkal v roce 1973 s tehdejším ředitelem univerzity dr. Włodzimierzem Karaszewskim a vytvořili první rámec spolupráce v sociální oblasti. Jednalo se o rekreační výměny, kdy rodiny zaměstnanců VUT v Brně jezdily k moři do oblasti Gdaňska a rodiny z Toruně do rekreačních středisek tehdejší ČSSR. Ještě o dva roky dříve však byla podepsána první dohoda o spolupráci mezi ÚTMŘ VUT v Brně a Ústavem ekonomiky a řízení UMK v Toruni.

Následující léta byla obdobím intenzivního rozvoje spolupráce, a to nejen v sociální oblasti, ale i ve výměně pedagogických pracovníků, výukových programů, studijních materiálů, knih atp. Po roce 1989, kdy padly všechny politické bariéry, byly kontakty ještě užší a kvalitnější. Byl např. řešen tříletý společný vědeckovýzkumný úkol v oblasti přechodu firem a podniků k tržní ekonomice. Dodnes jsou společně organizovány mezinárodní konference, konference a výměny doktorandů a pedagogických pracovníků obou vysokých škol atp. V současnosti je také připravována společná publikace v národních jazycích i v angličtině.

Samostatně je třeba uvést dvě významné aktivity spolupráce:

- 1) Společně organizovaná Mezinárodní manažersko-marketingová studia určená pro TOP manažery (v tomto roce bude zahájen již 10. běh). Jsou určena pro vrcholové manažery jak z ČR, tak i z Polska a v roce 1992 byli účastníky i první manažeri z Ukrajiny a Lotyšska.
- 2) Studium US-MBA organizované s Dominikánskou univerzitou v Chicagu, kdy v Evropě právě na základě kontaktů toruň-

ské univerzity vznikla dvě centra těchto studií – na UMK v Toruni a na VUT v Brně.

Obě aktivity jsou trvalým kontinuálním základem spolupráce, která v celém třicetiletém období nebyla nikdy přerušena, a to i přes různé politické i hospodářské překážky (v ČSSR bylo Polsko považováno za zemi vývozu politické diverze, období 80. let bylo v Polsku vojenským stavem atp.). Všechny komplikace však byly překonány, a to i díky dvěma osobnostem – doc. Ing. Lud'kovi Mikulcovi, CSc., a prof. Dr. hab. Włodkowi Karaszewskému, současnému děkanovi Fakulty ekonomických věd a řízení UMK v Toruni.

Je nutno také připomenout, že uvedená spolupráce mohla dosáhnout své délky (jedná se o vůbec nejdelší spolupráci VUT v Brně se zahraniční vysokou školou) a rozsahu jen díky minulé i současné podpoře vedení obou fakult a škol.

(red)

SUMMARY:

The Ministry of Education of the Polish government has awarded a memorial medal to Ing. Luděk Mikulec, CSc. (Faculty of Business and Management) in acknowledgement of the contribution to the development of cooperation between Brno University of Technology and Nicolas Copernicus University in Torun he has made over the last thirty years.

Evropská zastavení v Londýně

Ediční spolupráce nakladatelství VUTIUM a Brněnského centra evropských studií dosud umožnila vydání původních titulů (např. Myšlenky na zlomu tisíciletí), překladů děl odborné literatury (Gödelův důkaz) a také rozpracování nových knih.

Překladová díla vydává VUT v Brně ve dvou edicích. Edice Překlady vysokoškolských učebnic přinese v roce 2005 osvědčený titul nakladatelství McGraw Hill – J. E. Shigley, Ch. R. Misch a R. G. Budynas: Mechanical Engineering Design. Přípravy překladu a editace vydání se ujal kolektiv odborníků FSI vedený editory doc. Ing. M. Hartlem, PhD., a doc. Ing. M. Vlčkem, CSc. Edice Quantum představí v jednom svazku díla E. Schrödingera Co je život, Duch a hmota, Z mého života. Překlad a přípravu vydání zajišťuje prof. RNDr. M. Černožský, CSc., a RNDr. M. Fojtíková.

Při písemných jednáních o převodu práv uvedených děl i výběru nových se ukázalo, že je nezbytné osobní setkání a jednání s jejich majiteli. Využili jsme proto nabídky zástupců McGraw Hill a Cambridge University Press k návštěvě jejich expozic na veletrhu v Londýně.

Veletrh je čistě kontraktační, motto letošního znělo: It's Time to Talk Business. Konal se 14. až 16. března a přinesl nám mnoho užitečného: ujasnění smluvních podmínek s partnery, výběr a získání ukázkových výtisků nových titulů, naopak jednání o pře-

vodu práv autorů VUT v Brně. A také možnost mimořádné prezentace produkce naší univerzity. Pořadatelé totiž připravili samostatný prostor k představení nových členů v EU – České republice, Maďarsku, Polsku, Slovensku a Slovinsku – v programovém bloku „Market Focus“ a navíc poskytli výraznou slevu pro vystavovatele z těchto zemí. ČR měla společný stánek a společné akce s Polskem a Slovenskem. Návštěvníci se mohli účastnit autorských setkání, přednášek o knižním trhu i podmínkách nakladatelů v zemích střední Evropy.

Pro VUT v Brně je potěšující zjištění, že edičním zaměřením, grafickou i typografickou kvalitou i objemem produkce náleží nejen v rámci českého knižního trhu, ale i evropského, k nejvýraznějším vydavatelům odborné literatury a při dalších zastaveních se směle může představovat jako evropský univerzitní nakladatel.

Dr. Alena Mizerová

Evropský knižní trh v číslech.

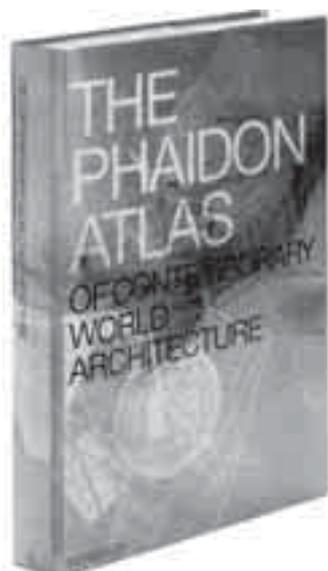
V roce 2002 vydali evropští nakladatelé 472 289 nových knih, například:

Česká republika (ČR)	2002	14 278
Francie	2002	58 855
Itálie	2000	55 566
Maďarsko	2000	8 986
Německo	2002	78 896
Polsko	2002	22 960
Slovinsko	2001	3 600
Švédsko	2001	13 096
Velká Británie	2001	125 390

Největší producenti knih na území ČR v roce 2002

(Za lomnou závorkou je uveden rok 2001 a 2000)

1. Moravská Bastei – MOBA, Brno	322/297/227
2. Vysoké učení technické v Brně	299/220/281
3. Český statistický úřad, Praha	277/129/76
4. BB art, Praha	248/217/165
5. Masarykova univerzita, Brno	240/320/216

Zvláštním zážitkem bylo představení knihy nakladatelství Phaidon: The Phaidon Atlas of Contemporary World Architecture. Comprehensive Edition. Formát knihy je úctyhodný – 45 x 31 cm! Na 824 stranách představuje tato „veleknih“ tisíc budov z více než 75 zemí.

Životní jubileum profesora Vladimíra Preclíka

Akademický sochař, malíř, pedagog a spisovatel Vladimír Preclík oslaví 23. května 75. narozeniny. Profesor Preclík byl prvním děkanem FaVU VUT v Brně (nyní je jejím emeritním děkanem), po roce 1989 byl poslancem České národní rady a v roce 1992 předsedou Unie výtvarných umělců. Osobitý umělec, organizátor sochařských sympozií v Hořicích, v Deštném a na Orlíku má za sebou osmdesát samostatných výstav, známý je i literární tvorbou – Trojhlas, Tiše se přemísťovati, Smírčí kameny, Dřevěná knížka, Paměť sochařského portrétu a další.

Portrét – alfa a omega sochařství

Není tak docela běžné, aby se výtvarný umělec dokázal ke své tvorbě vyjádřit i literárně. Vladimír Preclík, jeden z nejosobitějších současných českých sochařů (rovněž malíř a pedagog), zastoupený v mnoha tuzemských i zahraničních galeriích, je v tomto smyslu vzácnou výjimkou.

Do literatury vstoupil v polovině osmdesátých let (s Iljou Hurníkem a Miroslavem Horníčkem) jako spoluautor knihy Trojhlas. Loni mu vyšla v nakladatelství Academia zatím poslední, v pořadí už desátá kniha. I tentokrát čerpá námět z výtvarné oblasti. V reprezentativní publikaci „Paměť sochařského portrétu“ autor shrnul své dlouholeté putování za sochařským portrétem v Čechách, v Evropě a v kulturním světě vůbec. Kniha úvah, vtipných postřehů a čtivých glos vypráví o dobrodružství dnes neprávem opomíjené sochařské disciplíny. „Portrét není otrokářská podoba, je to spíš otisk celého života člověka. Šance nahlédnout do jeho psychiky,“ vysvětluje Vladimír Preclík. „Na Vysoké uměleckoprůmyslové škole nám tuto pravdu sděloval profesor Josef Wagner. Říkal, že portrét je alfa a omega sochařství, ale my jsme mu tenkrát moc nerozuměli.“

Na jeho slova si vzpomněl až o pár let později, na přelomu 50. a 60. let, když se pustil do legendárního cyklu České avantgardy – portrétů E. F. Buriana, Vítězslava Nezvala, Jaroslava Ježka, Jana Wericha nebo třeba Josefa Čapka. Tehdy se poprvé pokusil zachytit jejich vnitřní svět. Odborná kritika ho za to zatratila. Hlavy nebyly dostatečně pietní – tedy sočrealistické. Také o tom se čtenář dočte na stránkách knihy v kapitole Jak jsem je portrétoval...

Vladimír Preclík připomíná, že starost o lidskou hlavu je historicky podložená a přirozená. „Je to přece naše vizitka – shromaždiště našich vědomostí, pýle, pýchy i skromnosti. Nakonec i zvyk ji utínat cosi vypovídá. Hlava je korunou lidského života. Věděli to už staří Římané, kteří měli portrét ve veliké vážnosti. Tehdy došlo k ohromnému rozkvětu portrétního umění. Jen se občas ptám, proč neznáme jména autorů. Nejspíš proto, že dát se portrétovat bylo tak všední jako dát si ušít šaty nebo boty.“

V Preclíkově „galerii portrétu“ jsou zastoupeni především ti, kteří nepodlehli diktátu tváře a nekopírovali skutečnost otrocky. K mistrovským dílům řadí mimo jiné práce Štursovy, Španielo-

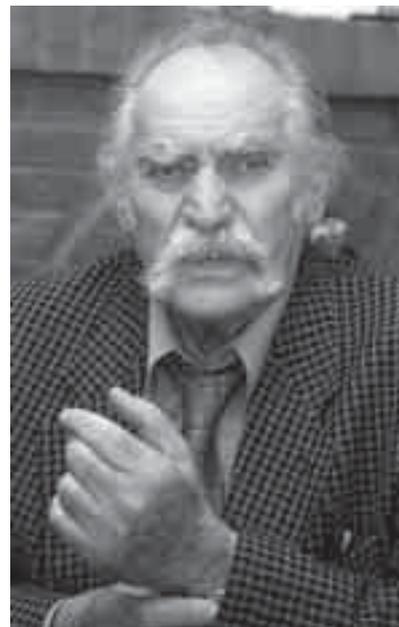
vy, Wagnerovy, Makovského, ze zahraničních autorů si cení zvláště tvorby Ossipa Zadkina, pověstného tím, že své modely varoval: „Nemyslete si, že vás zpodobím realisticky, budu vás portrétovat tak, jak já vás vidím a cítím.“

Autor připouští, že postihnout sochařský portrét slovy je úkol troufalý a nesnadný. „Vždycky zůstane nějaké nevy-slovitelné tajemství. Jako v případě Viki Otto Gutfreunda. Viki byla jeho velká, nenaplněná láska.

Gutfreund vytvořil portrét v tehdejší kubistickém stylu, což vyžadovalo odvalu. Tam se lámou formy, tam vznikají hrany, které v obličejích nejsou, je tam cítit vášeň i nenaplněná touha. Tam se „vaří“ hmota. Viki je nádherná hlava, na kterou se můžu dívat léta. Ona se totiž neustále proměňuje podle toho, jak je osvětlena. A to je obrovská výhoda sochařství – a portrétu zvláště, že nasvícením dostává nové pohledy, nový život a novou možnost dialogu s divákem.“

Jistě i to je jeden z důvodů, proč se Vladimír Preclík-sochař neloučí s portrétem ani po dopsání své nejnovější knihy Paměť sochařského portrétu. A ačkoli ji původně nezamýšlel jako učebnici sochařství, ale adresoval ji všem, koho téma zajímá, mile ho překvapuje, že si ji dnes jako studijní pomůcku objednávají výtvarné školy v Čechách i na Slovensku.

Lenka Jaklová

SUMMARY:

The sculptor, painter, teacher, and writer Vladimír Preclík will celebrate his 75th birthday on 23rd May. Professor Preclík was the first dean of the BUT Faculty of Fine Arts (now being its Dean Emeritus).

Významné osobnosti historie VUT v Brně – rektori

Pokračujeme v rubrice, v níž postupně představujeme osobnosti, které na brněnské technice působily v její více než stoleté historii a zasloužily se významně o rozvoj nejstarší české vysoké školy na Moravě. Pohled do historie otevírá cyklus o rektorech. Od roku 1900 až do počátku padesátých let 20. století se volba rektora konala každoročně na schůzi profesorského sboru. Před volbou akademických funkcionářů na studijní rok 1920/1921 bylo dohodnuto, že rektori již nebudou voleni podle služebního stáří, nýbrž střídavě z jednotlivých odborů.

Prof. Ing. Ota Veletovský

Ota Veletovský se narodil 23. března 1881 v Kolíně. Maturoval na reálce v Kutné Hoře a v roce 1903 ukončil studium odboru stavebního inženýrství na ČVŠT v Praze. Po prezenční službě v rakouské armádě nastoupil roku 1905 do Společnosti rakouských státních drah, což ovlivnilo jeho celoživotní odborné zaměření. V letech 1905–1907 byl přidělcem a poté náměstkem přednosty státní dráhy v České Třebové a v Hrušovanech. Od roku 1907 působil na ředitelství Státních drah ve Vídni jako referent, konstruktér a stavbyvedoucí při četných stavebních pracích (např. projekt na výstavbu společné pohraniční stanice v Podmoklech a generální projekt stanice Kolín). Za 1. světové války vykonával jako kapitán ženijního sboru četné stavby silnic, lanových drah, vodovodů, mostů, říčních regulací atd. Po válce přešel do služeb Československých státních drah jako skupinář a pak jako náměstek přednosty stavební služby i jako přednosta investičních staveb brněnského ředitelství. Z jeho podnětu a podle jeho návrhů byla vypracována řada studií a uskutečněny mnohé stavby a přestavby, např. komárovská spojka, přestavba trati mezi Bylnicí a Vlárským průsmekem, rozšíření stanice Břeclav s novou spojkou a mosty přes Dyji, studie pro přestavbu brněnského nádraží aj. Prvního listopadu 1923 byl jmenován řádným profesorem železničního stavitelství na České vysoké škole technické v Brně. Pod jeho vedením se Ústav stavitelství železničního II zabýval řadou praktických úkolů, např. úpravami železniční sítě z provozního, stavebního a národohospodářského hlediska. Ve studijním roce 1925/1926 byl zvolen děkanem odboru inženýrského stavitelství, v letech 1936/1937 zastával rektorský úřad. Na základě rozhodnutí Ústředního akčního výboru Národní fronty byl 1. dubna 1949 přeložen do trvalé výslužby. Zemřel 2. ledna 1966 v Brně.

Prof. Ing. Dr. techn. Václav Bubeník

Václav Bubeník se narodil 3. ledna 1876 v Praze. Roku 1894 maturoval na reálce a o šest let později zakončil studia na odboru strojního a elektrotechnického inženýrství ČVŠT v Praze. Nastoupil u firmy AEG, kde prováděl četné instalace a projekty. Od ledna 1901 přijal místo ve státní službě u poštovního a telegrafního ředitelství v Praze. V Praze projektoval a realizoval (1904–1910) úplnou přestavbu telegrafní ústředny, podobně projektoval i přestavbu ústředny ve Vídni. Navrhl a provedl výstavbu obchodního telegrafu, instaloval a uvedl do chodu strojní telegraf systému Murray, vyškolil technický personál pro činnost v oboru telegrafie atd. Roku 1912 byl v Praze promován doktorem technických věd. Tématem jeho disertace bylo přenášení střídavého proudu na velké vzdálenosti. Po vzniku ČSR byl vyzván, aby ve firmě Magnet ve Stránčicích zavedl výrobu elektrických přístrojů. Protože několik závodů již začalo s výrobou přístrojů telefonních, zaměřil se na výrobu přístrojů telegrafních. Vzhledem k praktickým zkušenostem byl 1. ledna 1925 jmenován řádným profesorem slaboproudé elektrotechniky na české technice v Brně. Zde se zasloužil o moderní koncepci Ústavu slaboproudé elektrotechniky. Věnoval se zejména opatřování sbírek a zařizování moderních laboratoří. Vytvořil metodu na měření kmitočtu, stanovení vlastní kapacity cívky, výpočet kondenzátorového mikrofonu pro vysílací stanice, metodu pro přesné měření mikrofonu, rotačních kondenzátorů a rotační metodu na měření kapacit. Rovněž jeho publikační činnost byla rozsáhlá. V letech 1935/1936 byl děkanem odboru strojního a elektrotechnického inženýrství, 1937/1938 rektorem. Zemřel 21. ledna 1944 v Brně.

PhDr. Renata Krejčí, archiv VUT v Brně

Jak úspěšně uplatnit majetková práva autorů a nakladatelů

Nakladatelství VUTIUM uspořádalo 25. března v Centru VUT v Brně na Antonínské ulici seminář věnovaný problematice uplatňování majetkových práv autorských a nakladatelských. O způsobu a podmínkách zastupování autorů a nakladatelů, o zdrojích odměn a způsobu jejich rozúčtování i povinnostech, které pro vysoké školy vyplývají z poskytování kopírovacích služeb veřejnosti, informovala Mgr. Jitka Meklešová, ředitelka oddělení kolektivní správy občanského sdružení DILIA v Praze.

Divadelní a literární agentura DILIA, jejímž zřizovatelem je ministerstvo kultury, je sdružením autorů a nositelů majetkových práv autorských. Výkonný aparát DILIA se dělí na kolektivní správu a agenturu. Kolektivní správa tam, kde autor z objektivních důvodů nemůže vykonávat svá práva přímo (např. kopírování pro osobní potřebu, dovoz a prodej nenahraných nosičů audio či video), vybírá od povinných osob paušálně tzv. náhradní odměny. Ty pak rozděluje mezi autory podle rozúčtovacího řádu. Řád obsahuje kromě jiného způsob rozdělení vybraných náhradních odměn na jednotlivé kategorie autorů (kupř. autory tištěných děl, autory mluveného slova nebo autory děl audiovizuálních či děl audiovizuálně užitých) a především vlastní klíč k rozdělení náhradních odměn pro jednotlivé autory. Aby autor, jehož dílo bylo v rozhodném časovém období užito (většinou jeden kalendářní rok), obdržel část z vybraných náhradních odměn, musí svá díla u DILIA ohlásit, poskytnout o nich patřičné údaje a přihlásit se do evidence. Zvláštním právem, které DILIA odděleně spravuje, je právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženin pro osobní potřebu. Jde o právo související s právem autorským a v tomto případě vydaná díla ohlašují u DILIA nakladatelé. Dobrovolná kolektivní správa se vyznačuje tím, že pokud autor chce obdržet odměnu z odměn placených povinnými osobami, se kterými má DILIA uzavřenou hromadnou smlouvu, musí uzavřít s DILIA smlouvu o výkonu dobrovolné kolektivní správy. V oblasti povinné i dobrovolné kolektivní správy si DILIA ponechává z odměn pouze své skutečné náklady. Agenturní část DILIA zastupuje autory a nositele majetkových práv autorských při uzavírání licenčních smluv s budoucími uživateli děl a kontroluje placení odměn.

„V loňském roce nám dovozci a provozovatelé kopírovacích přístrojů (ti platí deset haléřů za každou rozmnoženou černobí-

O způsobu a podmínkách zastupování autorů a nakladatelů, o zdrojích odměn a způsobu jejich rozúčtování i povinnostech, které pro vysoké školy vyplývají z poskytování kopírovacích služeb veřejnosti, informovala Mgr. Jitka Meklešová, ředitelka oddělení kolektivní správy občanského sdružení DILIA v Praze.

lou stránku a za barevnou dvojnásobek) poukázali čtrnáct milionů korun. Vybraná částka se dělí mezi autory a nakladatele v poměru 60 ku 40 procentům. Pokud je u nás v současnosti registrováno tři tisíce autorů, je zřejmé, že vyplacené odměny nejsou nijak zanedbatelné. Samozřejmě je výhodné zaregistrovat se co nejdříve,“ uvedla ředitelka Meklešová. Bližší informace o registraci, poskytování údajů a uzavírání smlouvy je možné získat na <http://www.dilia.cz>.

VUT v Brně je jednou z prvních vysokých škol v České republice, která zvažuje využít služeb, jež DILIA zajišťuje.

Připravil Igor Maukš

SUMMARY:

On 25th March, a seminar was held by VUTIUM Press in the BUT Centre where issues were discussed related to copyright and editor claims.

Knihovnické informační centrum FAST – největší knihovna VUT v Brně

Průměrně šest stovek lidí sestoupí každý den po schodech do suterénu historické budovy Fakulty stavební VUT v Brně na Veveří ulici, aby zde navštívilo Knihovnické informační centrum. Centrum v přízemí a prvním podzemním podlaží slouží samozřejmě především studentům a pedagogům „stavárny“, ale jeho bohatého knižního fondu a odborných služeb využívají v hojně míře také posluchači ostatních fakult VUT i dalších brněnských vysokých škol a odborná veřejnost.

Tím spíše, že knihovnické centrum prošlo od června 2002 do září 2003 rozsáhlou a značně nákladnou rekonstrukcí, jejímž výsledkem bylo nejen výrazné rozšíření prostor a zvýšení komfortu návštěvníků, ale také zkvalitnění nabízených služeb odpovídajících současným tendencím knihovnického oboru a vývoji moderních informačních technologií.

Knihovnické informační centrum na Veveří ulici má ovšem na co navazovat. Knihovna v jeho nynějších prostorách existovala již od roku 1911, kdy byla budova dostavěna pro tehdejší C. k. českou vysokou školu technickou Františka Josefa. V roce 1947 byla tato knihovna zestátněna a stala se veřejnou Státní technickou knihovnou, která je dnes součástí Moravské zemské knihovny. Nastalo nelehké období, v roce 1951 musela civilní technika budovu na Veveří opustit a objekt se stal sídlem Vojenské technické akademie. O této stránce historie knihoven a knihovnictví na VUT v Brně přinesou Události článek v příštím čísle.

Knihovna se vrátila na Veveří až v roce 1997, kdy zde byla otevřena Fakultní knihovna a studovny. Již tehdy byla největším knihovnickým pracovištěm VUT v Brně a toto výsadní postavení

Vstupní hala Knihovnického informačního centra

Modrá studovna

si udržuje i současné Knihovnické informační centrum. Knižní fond obsahuje 22 135 svazků, z toho deset tisíc ve volném výběru. Dalších 80 tisíc je uloženo v dílčích knihovnách na ústavech fakulty, k dispozici je 151 titulů časopisů (87 zahraničních). Počet registrovaných uživatelů dosáhl 8 456. Celková plocha je 1 375 metrů čtverečních (Informační centrum 1 028, depozitáře 258 a knihovna 89). To je pouze několik základních údajů. Další informace Událostem sdělila vedoucí centra Mgr. Marie Davidová.

„KIC vytváří informační podporu výuky, studia, vědy a výzkumu na fakultě a zpřístupňuje všechny druhy informačních zdrojů v souladu s potřebami vzdělávání, vědecké a výzkumné práce. Vstup a výstup je zabezpečen vnitřním informačním systémem využívajícím identifikační karty studentů a zaměstnanců VUT v Brně. Je umožněn také bezbariérový přístup pro tělesně postižené. KIC je organizačně rozdělen na Knihovnu a Informační centrum. Knihovna zajišťuje akvizici a zpracování knižního fondu, meziknihovní výpůjční služby, informační výchovu uživatelů, tvorbu informačního systému, webových stránek a infor-

Červená studovna

mačních portálů, instalaci a údržbu výpočetní techniky, metodicky vede knihovny na ústavech fakulty. Informační centrum poskytuje prezenční a absenční výpůjčky dokumentů, přístup k elektronickým informačním zdrojům a na internet, reprografické služby, informační, referenční a rešeršní služby,“ vypočítává Marie Davidová.

Informační centrum má pět studoven s 280 studijními místy, 90 z nich je vybaveno počítačem. Tři z nich jsou určeny pro prezenční studium dokumentů v klasické tištěné podobě, další dvě (počítačové) slouží k práci s elektronickými informačními zdroji. „V Modré studovně zůstala zachována původní konstrukce z roku 1911. V Červené studovně je vystaven také běžný ročník časopisů, dále jsou zde k dispozici multimediální pracoviště, tiskárna a velkoplošná tiskárna pro tisk technických výkresů. Studovna je vybavena i projekční technikou a uskutečňují se v ní kurzy informační výuky uživatelů. Informační, referenční a výpůjční služby jsou poskytovány ve vstupní hale v podzemním podlaží, kde jsou umístěny také počítačové studovny. Počítače pro rychlé vyhledávání informací (zejména o dostupnosti knihovního fondu) jsou ve vstupní hale i v klasických studovnách v přízemním podlaží. Studovny jsou navzájem propojeny skleněným schodištěm. Jejich vybavení novými počítači a další technikou bylo podpořeno z prostředků Fondu rozvoje vysokých škol v roce 2003. V prostorách chodeb bude umístěno kopírovací

centrum a zbývá zde i dostatek místa k osobní komunikaci mezi studenty. Od dubna je téměř ve všech prostorách Informačního centra spuštěna bezdrátová síť pro připojení notebooků. Síť je založena na standardu IEEE 802.11b (WiFi) a může se do ní zapojit každý student nebo zaměstnanec VUT vybavený počítačem s příslušnou síťovou kartou,“ pokračuje Mgr. Davidová.

Z předchozích řádků by se dalo soudit, že v Knihovnickém informačním centru funguje vše, ke spokojenosti zaměstnanců i návštěvníků, naprosto pohodově. Samozřejmě že to tak není a i tady se nějaké „zádrhely“ najdou. Tak např. ze tří studoven pro vystavení knižního fondu jsou nábytkem vybaveny pouze dvě. Třetí je dosud prázdná a odborné monografie jsou prozatím uloženy v depozitáři. Jejich výběr je zatím možný pouze v souborném elektronickém katalogu a o jejich výpůjčku je nutné požádat pracovníky KIC. Další bolavou věcí byla provozní doba, kdy v internetové anketě téměř 80 procent uživatelů požadovalo její rozšíření do večerních hodin a navíc i otevření KIC v sobotu. „To se nám již podařilo vyřešit. Od května budeme mít od pondělí do čtvrtka otevřeno od 8 do 22, v pátek od 8 do 17 hodin. V sobotu pak od 8 do 12 hodin,“ zatelefonovala nám do redakce těsně před uzávěrkou Marie Davidová. Rozšíření provozní doby, což uvítají především studenti z jiných fakult, zejména ti ubytovaní na Listových kolejích, si ovšem vyžádá přijetí dalších zaměstnanců.

Knihovnické informační centrum na Fakultě stavební by určitě rovněž uvítalo větší příděl finančních prostředků na provoz a další potřebné vybavení, ale především také na nákup knižního fondu. Jedině tak se může v budoucnu stát centrem knihovnických a informačních služeb nejen pro FAST, ale pro celé VUT v Brně.

Podle podkladů KIC připravil Igor Maukš

SUMMARY:

Every day, an average of six hundred people walk down the steps to the basement of the historic building of the BUT Faculty of Civil Engineering in Veveří street to visit a Library Information Centre. From June 2002 to September 2003, considerable amounts were spent to renovate large parts of the Library Information Centre. As a result, the area of its rooms is now much larger and the services offered have been much improved.

Informace

Reprezentační ples VUT v Brně

Tradičně ve dvoraně Centra VUT v Brně na Antonínské ulici se v pátek 12. března uskutečnil 8. reprezentační ples VUT v Brně. Foto: Jaroslav Florian

Kooperativa
PRO ŽIVOT JAKÝ JE

www.koop.cz
Volejte zdarma 800 105 105

Na VUT v Brně přišlo letos o 1 100 přihlášek více než loni

Dne 31. března skončil závěrečný termín pro podání přihlášek ke studiu na VUT v Brně. Podle posledních údajů přišlo na všech osm fakult 14 229 přihlášek v elektronické nebo písemné podobě. To je o 1 107 více přihlášek než v loňském roce. „Jedná se zatím o předběžné číslo, protože stále ještě přicházejí písemné přihlášky zaslané poštou. Také konečný počet uchazečů o studium bude o něco nižší, protože někteří si stále ještě dávali přihlášku na dvě i více fakult.“ vysvětlil prorektor pro studium a záležitosti studentů doc. RNDr. Miloslav Švec, CSc.

V letošním roce se zvýšil dvojnásobně počet elektronicky podaných přihlášek – loni této možnosti využila jedna třetina, letos již dvě třetiny uchazečů. I během letošního přijímacího řízení bude VUT v Brně pokračovat v loňské praxi, kdy výsledek přijímací zkoušky na jakékoliv technické fakultě bude platit i pro ostatní technické fakulty (netýká se fakult výtvarných umění a architektury), z Fakulty architektury mohou být zapsáni na Fa-

kultu stavební na základě dvojstranné dohody. Pokud tedy uchazeč splní úspěšně kritéria na jedné z fakult a pro převis uchazečů tam nebude přijat, může být zapsán bez absolvování přijímací zkoušky do studijního programu jiné fakulty.

Počet podaných přihlášek:

Fakulta podnikatelská	3 058
Fakulta stavební	2 625
Fakulta strojního inženýrství	2 496
Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií	2 282
Fakulta informačních technologií	2 014
Fakulta chemická	701
Fakulta výtvarných umění	546
Fakulta architektury	507
Celkem	14 229

Připravil Igor Mauků

UDÁLOSTI

na VUT v Brně

Boulder cup V/2004

Jarní ročník měření sil sportovních lezců VUT v Brně, členů horolezeckého oddílu Vertical, byl uspořádán domácím oddílem v Boulder centru Pod Palackého vrchem v neděli 28. března. Technická a obtížnostní úskalí cest prověřila důkladně lezecký um nastřádaný v trénincích z překlízkové zimní sezony.

Postřehy z vlastního závodu a příprav na něj pro Události zaznamenala vedoucí oddílu a lezeckých disciplín Hana Podhorská z CESA VUT v Brně:

„Boulder centrum provozujeme třetí školní sezonu, oddíl má tradici sedmiletou. Sportovní lezci – studenti se rekrutují jak z oddílu, tak z výukových hodin boulderingu. Již podruhé se připravujeme na České akademické hry, které budou letos v Praze. A nepojedeme na ně bez ambicí. Pro naše sportovní lezce je to vrchol, který řadí významově na úroveň třeba mistrovství světa. Připravujeme se poctivě, existuje zdravá ctízádnost a rivalita. Vše potvrdil náš domácí závod, tradiční boulder cup. Ten je vždy prověrkou sportovního lezení před vstupem do letní sezony.

Nedělní boulder cup měl pořadatelskou změnu. Cesty závodu tradičně připravoval boulder team, vedení oddílu Vertical a instruktoři boulderingu CESA, za vydatné pomoci reprezentantů nestudentů. Nyní poprvé cesty stavěli nejlepší bouldristé Verticalu a výuky, kteří umožnili, aby již vítězové některých cupů, vítězství kamarádům.

Cesty stavěli Martin Dočkal a Lukáš Hreus, kteří jsou mezi bouldristy VUT velice uznávaní. Připravili nejednu zapeklitou

nástrahu. Bouldry = cesty byly čtyři kvalifikační a čtyři finálové. Finálové cesty byly přímo šalamounské a prověřily kvality našich lezců všestranně. Kdo se přišel na dramatický souboj podívat, viděl lezce jumpovat, lézt „na ucho“ a provádět ty nejroztodivnější akrobatické polohy, jaké bouldering nabízí. Samo sebou vyhráli ti nejlepší.“

Muži: 1. Dolejš Ondřej; 2. Kozel David; 3. Michalec Petr

Ženy: absolutní vítězkou se stala Kateřina Dyntarová.

Všichni vítězové jsou studenty VUT v Brně.

Hana Podhorská, CESA VUT v Brně, foto Michaela Dvořáková

Začne se stavět Národní technická knihovna

Ministerstvo školství chystá výstavbu nové budovy pro Národní technickou knihovnu v Praze Dejvicích v blízkosti Českého vysokého učení technického a Vysoké školy chemicko-technologické. Národní technická knihovna vznikne transformací stávající Státní technické knihovny, která nyní sídlí v budově Klementina.

Ministerstvo předpokládá, že nová budova bude dokončena v červnu roku 2006 a úřad za ni zaplatí 1,8 miliardy korun. Výstavbu chce úřad zajistit s pomocí strategického partnera, který vzejde z výběrového řízení.

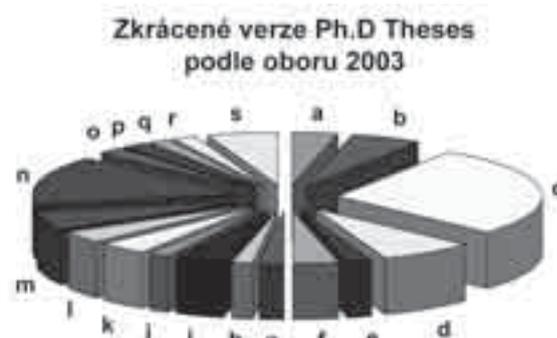
Státní technická knihovna využívá prostor Klementina, kde hospodaří Národní knihovna. Pokud by technická knihovna neuvolnila část Klementina, nebylo by možné budovu rekonstruovat v potřebném rozsahu. Proto nejde výstavbu nové budovy odkládat.

Národní technická knihovna se stane uzlem informační infrastruktury výzkumu a vývoje, vzdělávání a veřejných informačních služeb. Projekt schválila vláda v roce 2000.

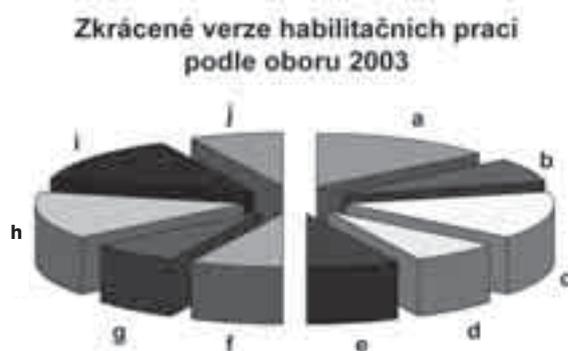
(čtk)

Vědecké spisy VUT v Brně za rok 2003

Stejně jako v loňském roce přinášíme stručnou statistiku vědeckých spisů vydaných v nakladatelství VUTIUM na VUT v Brně za rok 2003. Ve třech edicích bylo vydáno celkem 79 publikací, z toho 54 zkrácených verzí Ph.D. Theses, 14 zkrácených verzí habilitačních prací a 11 profesorských inauguračních spisů. Chtěli bychom poděkovat všem autorům za vzrůstající úroveň formátování dodávaných podkladů a dále pracovníkům vědeckých oddělení jednotlivých fakult za dobrou spolupráci.

a – Fyzikální a materiálové inženýrství, 2; b – Strojírenská technologie, 3; c – Konstrukční a procesní inženýrství, 15; d – Inženýrská mechanika, 4; e – Soudní inženýrství, 1; f – Technická kybernetika, 2; g – Technologie tváření kovů a plastů, 1; h – Biomedicínská elektronika a biokybernetika, 1; i – Mikroelektronika a technologie, 2; j – Teleinformatika, 1; k – Elektronika, měřicí a sdělovací technika, 2; l – Elektrotechnická a elektronická technologie, 2; m – Silnoproudá elektrotechnika a elektroenergetika, 3; n – Řízení a ekonomika podniku, 8; o – Chemie životního prostředí, 1; p – Chemie potravin a biotechnologie, 1; q – Makromolekulární chemie, 1; r – Materiálové inženýrství, 1; s – Informační technologie, 3

a – Aplikovaná matematika, 2; b – Strojírenská technologie, 1; c – Materiálové vědy a inženýrství, 2; d – Aplikovaná mechanika, 1; e – Silnoproudá elektrotechnika a elektroenergetika, 1; f – Technická kybernetika, 1; g – Materiálové inženýrství, 1; h – Výpočetní technika a informatika, 2; i – Teorie a konstrukce staveb, 2; j – Vodní hospodářství a vodní stavby, 1

a – Strojírenská technologie, 1; b – Konstrukční a procesní inženýrství, 1; c – Elektronika a sdělovací technika, 1; d – Teoretická elektrotechnika, 1; e – Odvětvová ekonomika a management, 3; f – Chemie a technologie ochrany životního prostředí, 1; g – Soudní inženýrství, 1; h – Urbanismus, 1; i – Architektura, 1

Zdeněk Beránek, DiS. redaktor

Nové učební texty a publikace

FA

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra
Veřejné prostory v územně plánovacím procesu 2004 - 1. vyd. - 145 s.
ISBN 80-214-2505-9

Bydlení seniorů - Zkušenosti, perspektivy, tendence
2004 - 1. vyd. - 38 s., ISBN 80-214-2591-1

FEKT

ŠEBESTA, Jiří
Radiolokace a radionavigace
Přednášky
2004 - 1. vyd. - 133 s., ISBN 80-214-2482-6

KOLKA, Zdeněk - KOLOUCH, Jaromír
Impulzová a číslicová technika
Počítačové cvičení
2003 - 1. vyd. - 26 s., ISBN 80-214-2484-2

Seminář o řešení projektu
GA ČR 102/03/H109
Metody, struktury a komponenty elektronické bezdrátové komunikace v roce 2003
Sborník
2004 - 1. vyd. - 39 s., ISBN 80-214-2559-8

BIOLKOVÁ, Viera - JAKUBOVÁ, Ivana - KOLOUCH, Jaromír
Impulzová a číslicová technika
Laboratorní cvičení
2004 - 2., upravené a doplněné vyd. - 77 s., ISBN 80-214-2574-1

SEDLÁČEK, Jiří - MURINA, Milan - STEINBAUER, Miloslav
Elektrotechnika 2
Laboratorní cvičení
Počítačové cvičení
2004 - 1. vyd. - 141 s., ISBN 80-214-2575-X

FCH

2. workshop odborných pracovníků
Zapojení vysokých škol do procesu přípravy a realizace koncepce státu v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva
Sborník přednášek
2004 - 1. vyd. - 39 s., ISBN 80-214-2545-8

VESELÁ, Mária
Praktikum z obecné mikrobiologie
2004 - 3. vyd. - 100 s., ISBN 80-214-2567-9

FP

KONEČNÝ, Miloš
Finanční analýza a plánování
2004 - 9. vyd. - 102 s., ISBN 80-214-2564-4

BARTES, František
Jakost zboží v obchodním podnikání
2004 - 1. vyd. - 120 s., ISBN 80-214-2565-2

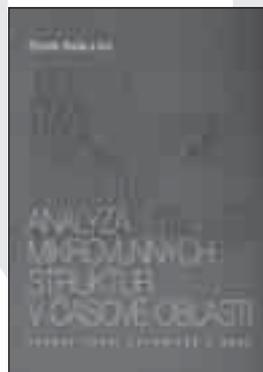
ŠKAPA, Stanislav
Mikroekonomie
2004 - 1. vyd. - 90 s., ISBN 80-214-2566-0

FSI

Recycling 2004
Možnosti a perspektivy recyklace stavebních odpadů jako zdroje plnohodnotných surovin
2004 - 1. vyd. - 152 s., ISBN 80-214-2583-0

Nakladatelství VUTIAM

RAIDA, Zbyněk - ŠKVOR, Zbyněk - FRANEK, Ondřej - MOTL, Milan - LÁČÍK, Jaroslav - LUKEŠ, Zbyněk - TKADLEC, Roman - PAUK, Lukáš
Analýza mikrovlnných struktur v časové oblasti
2004 - 1. vyd. - 234 s., ISBN 80-214-2541-5
V jednotlivých kapitolách jsou popsány metody, které se dají použít pro numerické řešení Maxwellových rovnic v integrálním a diferenciálním tvaru pro neharmonické pole. Kapitoly o analýze jsou doplněny kapitolou o aproximaci výsledků analýzy pomocí umě-

lých neuronových sítí a kapitolou o měření mikrovlnných struktur v časové oblasti. Každá kapitola knihy přináší popis původních výsledků výzkumu autorů.

Vědecké spisy

Vysokého učení technického v Brně

Edice PhD Theses

PROFANT, Tomáš
Interakce mikrotrhlin s částicemi druhé fáze
2004 - sv. 216 - 32 s., ISBN 80-214-2549-0

HALVA, Martin
Modelování jakosti softwaru pro řídicí systémy
2004 - sv. 217 - 32 s., ISBN 80-214-2550-4

BRABCOVÁ, Jitka
Prezentace, popularizace a propagace kulturního dědictví. 2004 - sv. 219 - 31 s.
ISBN 80-214-2552-0

RŮŽIČKA, Zdeněk
Výzkum vlivu materiálu nástroje na fyzikálně-mechanické vlastnosti polymerů
2004 - sv. 223 - 31 s., ISBN 80-214-2556-3

SEITL, Stanislav
Dvoupřímá lomová mechanika:
Popis krátkých únavových trhlin
2004 - sv. 224 - 32 s., ISBN 80-214-2579-2

KLAPALOVÁ, Alena
Transformace účetního systému dle české legislativy na legislativu platnou v Evropské unii
2004 - sv. 225 - 32 s., ISBN 80-214-2582-2

PICKA, Karel
Fytotoxicita aromatických nitroslooučenin a produktů jejich biotransformace
2004 - sv. 226 - 32 s., ISBN 80-214-2580-6

JOCH, Antonín
Vývoj kovových materiálů se zvýšenou životností pro sklářské nástroje
2004 - sv. 228 - 30 s., ISBN 80-214-2589-X

Edice Habilitační a inaugurační spisy

SKLENÁŘ, Jaroslav
Nástroje diskrétní simulace
2004 - sv. 133 - 34 s., ISBN 80-214-2590-3

Televizní štáb 3SAT natácel na VUT v Brně

Tříčlenný štáb německého televizního kanálu 3SAT natácel v posledních březnových dnech na VUT v Brně dokumentární film o vývoji inovačních technologií, které vznikají na univerzitách zemí vstupujících do Evropské unie. „Z Brna se přesuneme ještě do Bratislavy a do Budapešti. Třicetiminutový dokument má představit vědecko-výzkumný potenciál vysokých škol zemí, které se od 1. května stanou našimi partnery v EU. Televizní diváci v Německu, Rakousku a Švýcarsku se budou moci přesvědčit o tom, že máte co nabídnout,“ řekl Událostem režisér Ing. Jörg Moll.

Na VUT v Brně televizní štáb natácel na Fakultě elektrotechniky a komunikačních technologií robota záchranáře Orphea z Ústavu automatizace a měření a také vývoj letounu VUT na Leteckém ústavu Fakulty strojního inženýrství. Němečtí filmaři natáčeli i v Technologickém inkubátoru. Dokumentární film bude v programu kanálu 3SAT uveden 2. května v 16 hodin.

Během celodenního a velmi profesionálně vedeného natáčení Orphea v areálu FIT na Božetěchově se Události zeptaly Ing. Ludka Žaluda na další vývoj úspěšného robota, který loni dokázal zvítězit v celosvětové soutěži v Itálii.

„Začali jsme vyvíjet novou experimentální verzi Orpheus X1. Je vylepšena instalováním manipulátoru se dvěma stupni volnosti, což zvýší dosah a pohyblivost kamery. Nová verze je navíc vybavena ještě osmi dalšími senzory a čtyřmi procesory. Přidali jsme i pásy, což umožní lepší pohyb robota při stoupání po scho-

Hlavním hrdinou dokumentárního filmu bude robot Orpheus.

V areálu FIT na Božetěchově se natáčelo až do pozdního večera.

dech. Pracujeme také na novém softwaru. Do budoucna bychom chtěli našeho robota vybavit ještě termokamerou, aby byl schopen identifikovat živá těla. To by si však vyžádalo dalších 450 tisíc korun,“ říká jeden z tvůrců robota.

Na přelomu června a července se v Portugalsku připravuje další ročník světové soutěže robotů-záchranářů. „Zatím ještě nevíme, zda se, zejména z finančních důvodů, soutěže zúčastníme. Stálo by to, včetně nutné letecké dopravy, asi 150 tisíc korun. Pokud bychom uspěli, museli bychom také podle regulí soutěže poskytnout i své know-how, které je v současnosti již na vyšší úrovni. Zvažujeme proto naši účast i z tohoto pohledu. Určitě však pojedeme na konferenci, kterou koncem dubna ve Vídni pořádá Americký institut pro standardizaci. Ten nás na svoji prestižní akci pozval, abychom tam Orphea předvedli,“ pokračuje inženýr Žalud.

Pro tým výzkumníků se otevírají i další perspektivy. Probíhají nadějná jednání s nadnárodní firmou zabývající se bezpečností a záchrannými akcemi o možnostech prodeje i dalším vývoji záchranného robota.

Igor Maukš, foto Michaela Dvořáková

SUMMARY:

In the last days of March, a three-man crew of the German 3SAT TV channel were shooting a documentary at Brno University of Technology on the development of innovation technologies originating in the EU candidate countries.

